

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Hgy hóra 2 korona.

VIDÉKEN:

Hgy évre 28 korona.
Hgy hóra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-basádos petit sor egyszer 20 Ft.
minden következőnél 16 fillér.
Mélygdíj külön 50 fillér.
Nyitási sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában
TELEFON-SZÁM: 257.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1900.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Kedd, márczius 6.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérezik: A heczckáplán karriérje.**
- Ugron beszél — de nem a zabról.**
- A transzváli háború.**
- A miniszterelnök ígérete a jegyzőknek.**
- Eötvös Károly és Holló Lajos állérje az Ugron zabjáért.**
- A megtámadott Bánffy Dezső.**
- Ugron és Bartha.**
- A polgármester jubileuma.**
- Bojkottált fővárosi színházak.**
- A szegedi mérnökség botránya.**
- Közgyűlések napja.**
- Regény-Csarnok: A milliomos büntárs. Irta: M. E. Braddon.**

A heczckáplán karriérje.

Arad, márczius 5.

A néppárt elnökségében a közelmúltban változás állott be. Molnár apát gróf Zichy Jánosnak engedte át az elnöki széket, míg az alelnökségben a jó Mócsy Antal helyét Rakovszky István csász. kir. kamarás foglalta el.

Ezt a változást sok irányban kommentálták. Elmondották ezek a kommentárok, hogy a nép legsőbb és legtudatlanabb rétegeire támaszkodó eme párt, azt a csekély demokratikus külső mázt is eltüntette ezzel magáról, melylyel eddig a világ előtt kérkedett; elmondották, hogy most már e párt külsőleg is átvedlett azzá, a mi kezdettől fogva tényleg volt a feudális és klerikális főurak pártjává; elmondották, hogy e párt most már nem egyéb, mint a főrendiházi ellenzék képviselőházi expozitúrája.

Az igazat megvallva, sokkal csekélyebb és jelentéktelenebb parlamenti minőségűekkel rendelkezik eme csoport, semhogy jelentőséggel bírna annak akármilyen irányváltozása. Tökéletesen egyre megy, hogy Zichy János gróf, vagy Molnár apát vezérelje a sötétség képviselőinek eme kised, de válogatott parlamenti csoportját, mely eddig sem tudott sok vizet zavarni, s ezentul sem fenyeget azzal, hogy a magyar politika számottevő tényezőjévé fejlődhessek.

Es ha mégis foglalkozunk e helyen eme személyváltozásokkal, annak indokát egy eddig meg nem czáfolt hírlapi hírképezi, mely látszólag alárendelt jelentőségű ugyan, de azért nagyonis megérdemli a figyelmet.

Azt olvastuk ugyanis egyik helyen, hogy Molnár János, azért lépett vissza a néppárt elnökségétől, mert várományosa az esztergomi káptalan egyik, hálálozás folytán megürült kanonoki stallumának, melyre legközelebb ki fog neveztetni, a mely kinevezésnek akadályja lehetne az, hogy a vörös cingulumos apát ur a kö-

zelmúltban még egy politikai pártnak aktiv elnöke volt.

A hír ilyen alakjában kissé csiklandós. A magyar közjog szerint az egyházi méltóságokat a magyar felelős kormány ellenjegyzése mellett ő Felsége nevezi ki, vagyis ilyen kinevezésekért a kormány politikailag felelős. Igaz, hogy az egyházi kinevezéseknek kevés közük a politikához, de éppen ezért nehéz elhinnünk azt, hogy a kormány éppen Molnár apátot tartaná az esztergomi káptalannál megüresedett kanonoki állás betöltésére a legalkalmasabb egyéniségnek.

Elénken emlékezünk még a kormányelnök monumentális programbeszédére, melyben világosan hangoztatta, hogy kormányzata a tiszta, hamisítatlan szabadelvűség kormánya lesz, s emlékezünk azokra a lánglelkű szavakra, melyeket az ország fennkölt lelkületű hercegprímása hangoztatott, midőn egyházi kormányzatának sarkpontjául a Pax szót jelölte meg.

Ezen két programnyilatkozat alapján, no meg Magyarország jelenlegi kultuszminiszterének politikai egyéniségét véve tekintetbe, nem tudjuk elképzelni, hogy a jelenlegi magyar kormány Molnár apát kanonoki kinevezését ő Felségének felterjesztesse.

Egy percze sem hittünk e hír komolyságában, egy percze sem tételezzük fel, hogy akkor, midőn Magyarország kormányzata a liberalizmusnak évszázadok által szentesített alapján áll, lehetséges legyen az, hogy magas egyházi állásra emelkedhessek a heczckáplánok prototipusa, hogy a primási aulába behurczolódhassék a felekezeti gyűlölet és a türelmetlenség. Nem hisszük, s a hazafias magyar papság meggyanusítását látjuk abban, hogy e tekintetben Komárom város szabadságot állományu plébánosa csak kombinációba is jöhet. Nem hihetünk benne, hogy az a kormány, mely tételes intézkedést szabott a lelkiekkel való politikai izgatás ellen, segédkezet nyujtana az ecclesia militans vezérének arra nézve, hogy működésének jutalmát egy oly állás elfoglalása által nyerje el, melyből kárhóztatott politikáját annál hatályosabban folytathatja.

A gyulafehérvári püspöki székek egy ultramontán főnemes általi betöltése eléggé tanulságos eset lehet a kormányra. Azzal a propagandával szemben, melyet bizonyos körök hol nyiltan, hol lappangva követnek, résen kell lennünk, ha igazán szabadelvűek vagyunk és sulyt helyezünk a szabadelvűség eddigi vívmányaira.

Azt hisszük és arról meg vagyunk győződve, hogy bizonyos körök szívesen

látnák Molnár-apátot jelentékeny, vezető egyházi állásban. Nagy vívmánya volna ez az ultramontánizmus és jezsuitizmus ügyének, de meg vagyunk arról is győződve, hogy Wlassics Gyula ellenjegyzésével ez a kinevezés nem fog napvilágot látni.

Nem hisszük, hogy csalódtunk volna ebbeli hitünkben, de ha igen, ez csak azok malmára hajtana a vizet, a kik, igaz, hogy kevesen vannak ilyenek, azt a véleményt kockáztatják, hogy a Bécsből kiindult reakció Magyarország felé közeledik. (+)

Ugron beszél — de nem a zabról.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, márczius 5.

Mindenki az Ugron Gábor felszólalását várta. Nem érdekelt más senkit sem. Mit beszél Ugron? Mi a nézete a zabról, különös tekintettel a kincstári szállításra?

— Az egész folyosó szinte porzik a sok zabolástól, — jellemezte a helyzetet ismét Sturm Albert, aki már-már azt hiszi, hogy neki mindent szabad, még rossz viczcseket mondani is.

A mai vitát Lázár György vezette be. Sok mindent kért a kormánytól, — mindezt Szegednek. Rátkay László beszéde után Serényi Béla gróf, a képviselőháznak eme szimpatikus, nagy tehetségű tagja mondotta el nézeteit az iparról, a kartellekről és sok egyébéről. — Az egyetlen szónok volt ma, akit mindvégig nagy figyelemmel hallgattak és végül megélték. Beszédét az elnök öt percnyi szünettel honorálta.

És most következett Ugron Gábor! A képviselők betódultak.

— Halljuk, mit beszél a zabonban? Mi hir a zabbörzén?

Csak a Kossuth-párt nem jött be, hogy miért, kiderült később.

Ugron pedig el kezdett beszélni — az ásványiparról, a köszénről, a hajózásról, csak a zabról nem beszélt semmit.

— Hjah, de hát kit érdekel más, mint az Ugron zabja? A jobboldal kifelé szállingózott, a bennlevők közül senki a négy Ugron-párti és néhány néppártin kívül nem hallgatta; s az Ugron beszédénél szokatlan zaj és mormogás hangzott szerteszét. Most derült ki, hogy miért nem jött be a Kossuth-pártból senki? Azért, mert tudták a zabról nem beszél s amit egyebet mond, az többé a Kossuth-pártot nem érdekli, Ugron pedig rekedten kiabált, hadonászott, de hasztalanul. Nem figyelt rá senki.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Dániel Gábor alelnök.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Hegedüs Sándor, Cseh Ervin és Plósz Sándor miniszterek.

Elnök meleg szavakban parentálja el Gör-

gy Gyula volt lippai képviselőt akinek az emléket a Ház jegyzőkönyvileg örökíti meg.

A kereskedelmi költségvetés

Lázár György, Szeged város képviselője, alig hallható halk hangon beszélt. A mit mondott, azt is a miniszter felé fordulva mondotta, úgy, hogy a hírlapírói karzaton egy árva szót sem hallott senki. Szóts Pálnak köszönheti a hírlapírói kar, hogy a szegedi beszédből megtudták a következőket:

Lázár igen okos, tartalmas beszédét mondott a Duna-Tisza csatornázásról s mindama gazdasági érdekekről, a melyek az öntözés következtében a csatornázáshoz fűződnek. A közlekedést Szeged irányában tágitani, gyarapítani szeretné. Vasúti hidak építését kéri és a szegedi pályaudvar kiépítését. Kér továbbá Szeged számára középfokú ipariskolát, a mely az iparosokat magasabb ipari kiképzésben részesítené. Egyébként a kormány iránt bizalommal viseltetik s a költségvetést elfogadja. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Rátkay László: A csatornázást maga is melegen óhajtja. Hosszabban szól az államvasutakról, a melynek szélesebb kiágazását örömmel látja. Szégyennek tartja azonban, hogy a kormány 25 év óta még nem döntötte el, hogy a vasúti tisztviselők állami vagy magántisztviselők-e? Miért nem készítik el a szolgálati pragmatikát, miért nem biztosítják a tisztviselők jövőjét? A gépekben utazó kereskedelmi ügynökök ellen erélyes intézkedést kér, mert a visszaélések száma végtelen, csak az ő kerületéből száz szédelgésről tud.

A hajózásról szólva, a Dunagőzhajó-társaság eljárása tekintetében orvoslást kér. Amíg az önálló vámterületet fel nem állítják, a költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés a szélbalon.)

Gróf Serényi Béla: A határidő-üzletet szerinte fenn kell tartani, csak a kinövéseit kell lenyesni és szolid alapokra fektetni. (Helyeslés.) A nyerstermények kivételét, az exportüzletet még állami támogatással is elő kell mozdítani. Amíg közös vámterület van, addig az osztrák iparra rá vagyunk utalva. (Ellenmondás a szélbalon.) De kérem, hiszen nincs is érdekből az osztrák iparostól venni, hanem a némettől, mert hiszen akkor a nyersterményeim a nyakamon maradnak. (Igaz!) Az ipar fejlesztéséről szólva, azt mondja, hogy az idegen nagy tőkére nagy szükségünk van s e tekintetben fenntartja a multkorai beszédében mondottakat a kamat-garanciákra nézve. Erre ugyan a miniszter azt mondotta, hogy radikális módon az ipart nem fejlesztheti, mert az a korrupciónak nyitna tág teret; — de szóló kijelenti, hogy hatalmas és nagy ipart mindig csak radikális módon lehetett előmozdítani és fejleszteni. (Helyeslés balról.) A tőkét hozzánk vonzani szintén csak radikális alapokon lehet. Erre tehát feltétlenül szükséges az említett kamat-garanciákat az államnak megadni. Annál is inkább, mert sajnálattal látja, hogy a kis ipar mielőbb el fog tűnni. (Nagy zaj balról.)

Rakovszky István: Elég baj!

Justh: Ellensége a kis iparnak!

Serényi gróf: Ellenkezőleg, igenis barátja, de ez nem használ a kisiparnak, mert az mégis el fog tűnni, megemésztja a nagy ipar. Ez szomorú, de így van. (Igaz!) Nem centralizálni akarja az ipart, hanem decentralizált hatalmas ipart akar. (Tetszés.) A kartellek között különbséget tesz, van szükséges és tisztességes kartell. (Ellenmondás balról.) de kérem a téglakartell csak feltétlenül szükséges és tisztességes volt, mert ha ez meg nem lett volna, a téglapipar teljesen tönkre megy. Van inmorális és monopolizáló kartell is, de ezt az államhatalom egyszerűen szétrobbanthatja. (Tetszés.) Szól még az inkompatibilitásról. Ezt a kérdést mielőbb meg kell oldani — még ezen az országgyűlésen, hogy a jövő országgyűlésen az új törvénynek érvénye legyen. Megköszöni a Ház figyelmét. A költségvetést elfogadja. (Élénk helyeslés. Számosan üdvözlik.)

Ugron Gábor beszél.

Ugron Gábor a vasutak fejlesztéséről szól. Az ásványipar nálunk nincs kiaknázva. Ennek a hathatós, belterjes felhasználása pedig az ország nagy hasznára volna. Így pl. még a kőszénipart sem fejlesztettük, holott igen sok kőszénterületünk van.

A hajózás könnyebbé tételét s a vizeknek az ipar szolgálatára való kihasználását kívánja. A keleti piacot meg kell szereznünk kereskedelmünk számára. De erre semmi nyomósabb intézkedés nem történt. Elég hiba, mert péld. Magyarországon keresztül a vestfaliai kormányzóságból visznek szenet Galaczba, holott nekünk jobb és több szenünk van — kihasználatlanul. Addig, a míg az önálló vámterületet fel nem állítjuk, addig kereskedelmünk és iparunk fejlődni nem fog soha, honvédelmi kiadásaink pedig mind nagyobb terhei mellett elviselhetlenné lesznek. Az is baj, hogy kereskedőinknek nincs magasabb képzettségük. Erre áldozni is kellene. A kereskedelmet époly tisztességesnek tartja, mint minden más foglalkozást. Meg kell szüntetni azt a felfogást, hogy csak a hivatal a tisztességes foglalkozás. Meg kell becsülni az iparost és a kereskedőt.

Ugron beszédét Holló Lajos megéjenezte, Visontai Soma pedig néhány „helyes” szóval honorálta.

Konkoly-Thege Miklós a hazai ipar hathatósabb fejlesztését és a csatornázási munkálatok végrehajtását kívánta.

Holnap Láng Lajos, Zichy Jenő gróf és Rohonczy Gida beszél.

TAVIRATOK.

Stefánia esküvője.

Bécs, márczius 6. (Saját tud. táv.) Stefánia esküvőjét e hó 20-ára tüzték ki. A főhercegnő és férje Bécs közelében töltik majd a nyarat, hogy közelebb legyenek Erzsébet főhercegnőhöz. Stefánia különben egy ideig leányánál fog lakni Laxenburgban.

Fegyenczek zendülése.

Kairó, márczius 5. (Saját tud. táv.) A Kairó mellett lévő turahi fogháznak 70 fegyencze ma fellázadt. Az őrség felszólítására a zendülők vonakodtak magukat megadni, mire az őrség sortűzet adott. Ut fegyencz megsebesült, köztük kettő halálosan. Erre azután a többiek megadták magukat.

A transzváli háború.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, márczius 5.

Lassan haladnak az angolok előre Bloemfontein felé. Roberts lord tegnapi távirata megmondja ennek az egyik okát. A katonák éheznek, a tábor nem tud elegendő élelmi készletet magával vinni. — Ez a most kezdődő harcok kilátásait erősen jellemzi. Alig kezdődött még el a harci menetelés a sziklás hegyek felé, s a csapatok ellátása máris keresztülvihetlenné vált. De mi lesz majd a szakadékok között, a harci tűzben, uttalan utakon, s ezer oldalról körül fogva? Ha végveszélylyel nem fenyegetné a készülő guerilla harc kiszámíthatatlansága az angol támadó sereget, biztos pusztulását helyezné kilátásba egy maga a kellő élelmezés lehetetlensége.

Ilyen körülmények közt kétszeresen aktuális a kérdés, lesz-e béke, vagy sem. Mac Kinley felajánlotta a hadakozóknak a közvetítést, rajtuk áll most ezt elfogadni. A hajlandóságot erre a burok ki is fejezik. Leyds nyilatkozata szerint ők szívesen kötnek békét, de függetlenségük feltétlen biztosítását kívánják. Angol részről a hangulat egyelőre teljesen békeellenesnek látszik, de azért teljesen kizárva nincs, hogy a hadügyi kormány a józan észre hallgasson, s az oktalan vérontást okos békével előzze meg.

A harctéren egyelőre jelentősebb esemény nem történt. Csapatkoncentrációk folynak mindkét félen, s e közben az érintkezési

pontokon kisebb összeütközések történnek. A burok Oranje szabadállamban összpontosítják most hadaikat s rövid időmulva készen várják az angol támadást.

Érdekes a mai táviratok közt a berlini czáfolat, a mely Vilmos császár állítólagos üdvözlő sürgönyéről konstatálja, hogy az nem létezik, a császár az angolok győzelmé alkalmaiból nem gratulált Viktoria királynőnek.

Mai távirataink a következőket jelentik:

Az angolok előrenyomulása.

London, márczius 5.

A Reuter-ügynökség jelenti Bloemfonteinből 2-iki kelettel: A szövetségesek elhatározták, hogy Rensburg környékét kiűrik. — A visszavonulást lovas bursereg fedezete alatt szerencsésen végre is hajtották. Itt hivatalosan köztudomásra hozták, hogy Cronje-nek 2—3000 főnyi hadereje mult hó 27-én élelem és lővőszert hiánya miatt megadta magát. Krüger elnök lelkes fölhevítést intézett a natali burgherekhez, a kik visszavonulnak Biggarsberg felé. Az elnök holnap visszautazik Pretóriába.

London, márczius 5.

Roberts lord jelenti Ostfonteinből 4-iki kelettel: Clement tábornok azt jelenti, hogy elővédje megszállva tartja Achtertangot, úgy, hogy Joubert-Siding felé ma megnyílik a vasúti összeköttetés. Norwalspontban még nagyobb számú ellenséges csapatok állanak. Gatacre tábornok azt táviratozza, hogy Stormbergnél a burok száma napról napra fogy. Mafekingből jelenti Baden-Powell ezredes mult hó 15-éről, hogy ott minden jól van és hogy az ellenség tevékenységére a város védői minden ponton ugyanolyan tevékenységgel felelnek. Ostfonteinben a helyzet változatlan.

Colesberg, márcz. 5.

Egy angol csapat két ágyuval hirszerzésre indult az Oranje folyó kocsihidja felé és a hidat ép karban találta. A tulsó parton 50 burt láttak, a kik rögtön visszavonultak, a mint az angolok egy gránátot röpítettek feléjük. Az angol táborat tegnap áttették Bameribe, Colesbergtól északra hét mérföldnyire.

Mac Kinley mint békeközvetítő.

New-York, márczius 5.

A New-York Herald washingtoni tudósítója jelenti: A hadviselő feleket értesítették, hogy Mac Kinley elnök, a mikor csak kívánják, kész közbelépni. A külügyi hivatal azonban nem hiszi, hogy Anglia a közbenjárást kívánja, még ha Transzvál akarná is.

Egy ütközet.

London, márczius 5.

A Reiter-ügynökségnek egy újabb távirata azt jelenti Dordrechtből tegnapi kelettel, hogy az angolok elfoglalták a burok hadállásait. A burok vissza akarták foglalni pozícióikat, de végül nagy veszteséggel visszaverettek. Az angoloknak hat halottjuk és tizenöt sebesültjük volt.

Béke, vagy háború?

Amsterdam, márczius 5.

Oranje szabadállam itteni követe kijelentette, hogy a burok csüggedés nélkül, sőt a győzelem biztos reményével folytatják a háborút. Cronje szerencsétlensége bármily fájdalmas nem jelent számba vehető veszteséget. Szomorú epizód az csak, a milyen azonban minden háboruban előfordul, a nélkül, hogy döntő befolyása lenne az események sorsára.

Brüsszel, márczius 5.

Leyds dr. Transzvál követe úgy nyilatkozott, hogy a burok nem keresik a háborúnak végletekig való folytatását, hajlandók békekötésre, de csakis a két állam függetlenségének teljes biztosítása mellett.

Az egyesített bur hadak táborhelye.

Berlin, márczius 5.

A *Berliner Tagblatt* távirata szerint az összes bur haderőt *Oranje Freestateben* egyesítik. Itt lesz az új mérkőzés középontja, a honnan a védekezést irányítani fogják.

Vilmos császár czáfolata.

Berlin, márczius 5.

A *Localanzeiger* ma azt írja, hogy felhatalmazták annak kijelentésére, hogy Vilmos császár Roberts lord győzelme alkalmából *senkinek nem küldött táviratot*. A Viktoria királynőnek küldött üdvözlő sürgöny hire tehát valótlán.

A miniszterelnök ígéretei a jegyzőknek.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, márczius 5.

A községi jegyzők küldöttsége járt ma Széll Kálmán miniszterelnöknel. Anyagi helyzetük rosszaságáról és munkával való túlterhelésükről panaszkodtak és a közigazgatás közeli reformja keretében lehetőség szerint gyors és gyökeres orvoslást kértek. A miniszterelnök rokonszenvesen fogadta a küldöttséget s kéréseik figyelembe vételét ígerte.

A magyarországi községi és körjegyzők nevében az Országos Központi Jegyzőegyesület kebeléből választott küldöttség vitte el a miniszterelnökhöz az egyesület memorandumát. Beksiés Gusztáv vezette fel a küldöttséget Széll Kálmánhoz s néhány szóval jóakarataiba ajánlotta ügyüket.

Ezután a küldöttség szónokája, Kuncze Imre beszélt. Vázolta a memorandum tartalmát, a mely egyfelől a mai helyzet visszasságait és nyomoruságát festi színes vonásokkal, másfelől a jövő reménysegeit fejt ki. Bizalommal és reménységgel fordulnak — úgy mond a szónok — a miniszterelnökhöz és sorsuk jobbra fordulását várják a közigazgatási reform sikeres megoldásától.

Széll Kálmán válaszában biztosította a jegyzőket, hogy szívesen hallgatta meg panaszukat. A jegyzőknek, úgy mond, általánosságban nem csak a dotációjuk kevés, de felelősségteljes munkájuk túl sok is. A közigazgatás reformját, mint azt kijelentette, a járások rendezésével akarja kezdeni. Ezekben helyezkedik el a községi és körjegyzők ténykedése is. Mily mértékben fognak kívánságaik kielégítést nyerhetni, az most vár megoldásra. Ha a járási közigazgatás reformját sikerül jól keresztülvinni, akkor az egész közigazgatás igen igen nagy részével szerencsésen végeztünk. A megyei kormányzat rendezése már aránylag sokkal kisebb fontosságú, ha a járási jól van megoldva.

A mi a jegyzők ügyes-bajos dolgát illeti, mondhatja, hogy ha ezekkel a képviselőházban nem is foglalkozott hosszasan, azért nyugodtan állithatja, hogy mindazokat igen jól ismeri. Akkor is állandóan szemmel kísérhette ügyeiket, mikor a politikában vezető szerepet nem játszott. Két pénzintézettel való állandó összeköttetése révén elég alkalma volt a bajokat megismerni.

Egyébként ő maga is mint közigazgatási

tisztviselő lépett közpályára s így van érdeke és érdeklődik is a közigazgatás ügyei iránt. Ez alkalomból legyen elég annyit ismételtlen megemlíteni és hangsúlyozni, hogy tisztában van a jegyzői kar céljaival és azokat nagy mértékben méltányolja. A túlterhelésen és a dotáció nyomoruságos voltán segíteni akar. Ez képezi a közigazgatás rendezésének egy tekintélyes részét, mert csak elégedett tisztviselőkkel lehet jó közigazgatást csinálni.

A küldöttség éljenzéssel fogadta a miniszterelnök ígéreteit s avval a reménységgel távozott, hogy kérései nem hangzottak el kellő visszhang nélkül.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.**A színház műsora:**

Kedd: *Büvös vadász*, opera. Zilahiné Vilma vendégfelléptével. (Páros bérlet.)

Szerda: *Üdvöske*, operette. (Páratlan bérlet.)

Csütörtök: *Sabin nők elrablása*, bohózat. (Páros bérlet.)

Péntek: *Faust*, opera. Zilahiné Vilma vendégfelléptével. (Páratlan bérlet.)

Szombat: *Aranylakodalom*, színmű. (Páros bérletszűnet.)

Vasárnap: *Tündérlak Magyarhonban*, népszínmű. (Páros bérlet.)

* **Zilahiné vendéjátéka.** *Zilahiné-Singhoffer* Vilma vasárnap este Aradra érkezett. A vasutnál a színtársulat részéről *Andorffy Péter* fogadta. A művész elő *Neumanné-Fürst* Mária kocsiját küldte ki. Zilahiné volt t. i. az, ki a budapesti írók és művészek köréből a legtöbb autogrammot szerezte meg ahhoz a gyűjteményhez, melyet legközelebb a népkönyha javára ki fognak adni. Zilahinének az aradi szegények iránt tanúsított figyelmét kívánta viszonzni a népkönyha intézményének vezetője. A vendég ma már részt vett a *Büvös vadász* próbáján, melynek Agata szerepében holnap lép először a közönség elé.

* **A Nemzeti Színház új igazgatója.** A Nemzeti Színháznak már csütörtök óta új igazgatója van, aki nem más — egy fővárosi lap értesülése szerint — mint *Beöthy László*, a Magyar Színház volt igazgatója. Az ő kezében azonban nem egyesül az igazgatói állásnak minden teendője úgy, mint az eddig volt. Beöthy egyedül művészeti igazgatója lesz a Nemzeti Színháznak, amíg az adminisztrátor igazgatás élén továbbra is *Festetich Andor* marad. Beöthivel a szerződés csak két évre kötött meg.

A polgármester jubileuma.

— A végleges program. —

Arad, márczius 5.

Salacz Gyula polgármester huszonöt éves polgármesteri működésének ünneplése alkalmából rendezendő jubileum programját most már véglegesen megállapította a rendezendő bizottság. A program részletei a következők:

I. *Pénteken*, 1. hó 9-én este *lampionos menet és szerenád* a katonai zenekar, a waggongyári zenekar és magyar dalkör közreműködésével. A menet az Atila-térről indul a következő sorrendben: elől a katonai zenekar lámpás vivőkkel, utána a polgárok és a városi törvényhatósági bizottság tagjai, azután a waggongyári dalkör, majd a waggongyári zenekar s végül a közönség. Az egész sort négyszáz lampionos vivő övezi körül. A lampionokat a waggongyár munkásai, az iparosifjak és a közönség más tagjai viszik. A menet a Deák Ferencz-utcán és Andrassy-téren át a városháza elé vonul, hol a katonai zenekar jobbra, a waggongyári zenekar balra, a dalkör pedig középen áll fel. A zenekarok felváltva játszanak, közbe a dalkör egy szerenádot énekel és zenekari kísérettel a király-himnusz énekl. Ezután

a menet ugyanazon sorrendben tér vissza az Atila-térre, hol feloszlik.

A rendező bizottság felkéri a háztulajdonosokat, szíveskedjenek házaikat fellobogózni, a polgárságot pedig arra, hogy ablakaikat kivilágítsák.

II. *Szombaton*, folyó hó 10-én délelőtt tíz órakor tartja a városi törvényhatósági bizottság *rendkívüli közgyűlését a városháza nagytermében*. A teremben a szomszéd törvényhatóság esetleg megjelenő képviselőin kívül csakis a városi tisztviselők foglalnak helyet, a karzatok azonban a közönség számára tartatnak fenn. Mivel *mindössze kétszáz helyet* lehet kiadni és első sorban a városi törvényhatósági bizottság tagjai birnak ily helyekre igényvel, az a megállapodás történt, hogy *a meddig a 200 jegyben a készlet tart*, minden tvhatósági bizottsági tag jogosult *két jegyet* igénybe venni. Ezen jegyeket a rendező-bizottság irodája (*a kereskedelmi és iparkamarában*) kedden reggeltől *csütörtök délig* adja ki. Mások igényei csak azután lesznek figyelembe véve, ha még maradnak jegyek.

A közgyűlést *Fábián László* főispán nyitja meg s küldöttség megy a polgármester meghívására, akit a tvhatósági bizottság nevében *Müller Károly* biz. tag üdvözöl beszéddel. A polgármester válasza után a száz képviselő által benyújtott indítványok elfogadása következik, a mivel a közgyűlés véget ér.

III. Közgyűlés után a társulatok, intézetek és egyesületek *tisztelgése* következik a jelentkezősek alapján megállapítandó sorrend szerint. Először az összpolgárság küldöttsége tiszteleg *Varjassy József* rendező bizottsági elnök vezetésével és átadja a polgárság emlékadományait. Azután következnek a többi küldöttségek. Az ez iránti bejelentés csütörtökön délig teendő meg a rendező-bizottságnál (kereskedelmi és iparkamara.) Déli 12 órakor a polgármester magánlátogatásokat fogad.

IV. *Szombaton esti 8 órakor* veszi kezdetét a Fehér Kereszt téli kertjében a *polgárság lakomája*. Tekintettel arra, hogy a téli kertben, a hol a főasztal lesz, háromszáznál többre teríteni nem lehet, itt csakis azok számára lesz teríték (az illetők nevével megjelölve) fenntartható, akik jegyeiket folyó hó 7-én délig megváltották. Kéretnek azért a t. ivtartók, hogy az aláírt jegyek kiváltása végett *szerda délig* a bizottság irodájánál (kereskedelmi kamara) intézkedni szíveskedjenek.

A lakomán csak egy hivatalos felköszöntő lesz: *Salacz polgármesterre*. Ezt *Kristyóry János* tvhat. biz. tag mondja. Másra, mint a polgármesterre, áldomást nem fognak mondani.

Eötvös Károly és Holló Lajos afférje az Ugron zabjáért.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, márczius 5.

Mikor nálunk egyik-másik politikusról, vagy más vezetőszeretet vivő emberről kiderülnek olyan dolgok, a melyek — mondjuk csak így, inkompatibilisek az illető állásával és tisztázni nem tudja magát és a vádak elől nem tud sehogysem kitérni, akkor lovagias térére terelik az ügyet. Egy-két affért csinálnak, s ennek friss szenzációi és ravasz jegyzőkönyvei között csendesesen elposványosodik az eredeti kérdés.

Az Ugron Gábor zabját is erre felé fordítgatja ma a *Magyarországban* annak főszerkesztője, *Holló Lajos*, Ugron Gábornak hűségese képviselőházi fegyvertársa. Kossuth Ferencz bevonásával nem sikerült az *Egyetértést* elhallgattatni, most hát *Eötvös Károly* ellen támadnak,

mint a ki irányítója az Egyetértésnek s avval próbálkoznak, hogy az ő provokálása révén kényszerítsék lapját hallgatásra.

Holló Lajos nyílt levelet intéz Eötvös Károlyhoz és ebben így ír:

A „Magyarország“ e hó 4-iki számában azt irtam, hogy Eötvös Károly ur a Bánffy elleni küzdelmekben részt nem vett, azt a harcot elejétől végig becsmérelte és a függetlenségi párt annak idejében Eötvös urnak ezt a viselkedését elítélte.

Ezen ténybeli állításaimra ön lapja legutóbbi számában azt mondja, hogy azok rágalmak. Minthogy kizárólag az ön politikai tényeiről van szó, alkalmat kívánok nyújtani, hogy beigazolja, hogy az én állításaim közül melyik rágalom és valótlan. Valótlan-e az, hogy míg mi Kossuth Ferencztől és Justh Gyulától kezdve az egész ellenzéken elkésredett harcot folytattunk a Bánffy rendszer ellen, ön ezen küzdelmekben soha egy szóval részt nem vett? Valótlan-e az, hogy ön, a hol csak nyilatkozott, a Bánffy ellen folytatott harcot és küzdelmeinket elítélte, a küzdelemben résztvetteket becsmérelte, a mint becsmérelti ma is a Bánffy-buktató paktumot és részeseit? Valótlan-e, hogy a parlamenti harcok lezajlása után a függetlenségi párt az ön viselkedését bírálat tárgyává tette s értekezletén elítélte és hogy ön a határozat következtében a párt köréből ki is lépett?

Ezek voltak állításaim. Ismét kérdezem, melyik valótlan-e ezek közül? Ismeretesek ezek a tények, az egész ország előtt történtek, elvitatni, kétségbe vonni ezeket nem is lehet.

De ha valótlan-e lenne, ön élő politikus, a kinek tényeiről és viselkedéséről van szó, találhat módot és alkalmat, hogy ezen valótlan állításaimat adatokkal megczáfolja, vagy ha azokban magára nézve sértést talál, azokért magának elégtételt szerezzen.

Az ön lapja azt állítja, hogy én nem akarhatom személyes tere terelni a dolgot. Soha sem helyeslem és nem helyeslem ma sem, hogy a politikai vita alapteréről eltereltetik, de ha valaki sértve érzi magát állításaim által, nagyon jól tudja, hogy nem volt eset, hogy a sértésért elégtételt ne adtam volna. A Bánffy elleni küzdelemben nemcsak szóval és tollal, hanem fegyverrel is három ízben kellett a küzdőtérre kiállanom. Az szükséges rossz, a mely a mi politikai életünkkel jár.

Ha tehát az Ön politikai tényeire nézve állításaimban sértés van Önre nézve — mert másról nincs szó, sértés más ellen nem forog fen — módjában állott volna és áll ma is, elégtételt szereznie. De az nem lehetséges, hogy személyes dolgokat ügyvivő által intéztesse el. Ön szereplő politikus, lapjának vezére, irányítója; mikor kizárólag az Ön politikai tényeiről van szó, a mit Ön értesnek vesz magára nézve azért Önnek magának kell elégtételt keresnie. Tudomására kell hoznom Önnek, hogy amit Ön tesz, hogy más háta mögé akar bujni és rejtett helyről akar támadásokat intézni, az csak gyáva emberek politikája.

Igy ír Holló, hogy kíségitse Ugront a csávból, a melyet az Egyetértés készített és készít neki. A támadás formáján és tartalmán egyaránt látszik, hogy ezuttal nagyon mellékes volt Hollónak, mit vág Eötvös fejéhez, a fő hogy valamivel sérthesse.

Az Ugron Gábort támadó cikkeket azonban nem Eötvös irta, hanem Hentaller Lajos országgyűlési képviselő és Dienes Márton, az „Egyetértés“ szerkesztője irták, még pedig saját jegyeik alatt. Így a Holló támadásának sanda nézése annál kirivóbban látható. Dienes Márton nyilatkozatot is tett közzé, amelyben a következőket mondja:

Természetesnek találom, hogy Holló Lajos nagyon szeretne az Ugron-Baruch ügyből Eötvös-Holló ügyet csinálni. Csak hogy nem lehet.

Eötvös Károly egy szót sem irt Ugron zabszállításairól az Egyetértésbe és mert nem ő a lap felelős szerkesztője, hanem én, ő belé

nem köthet Holló. — Különbem engem nem lep meg, hogy mikor Hentaller Lajos és én saját jegyünkkel jelezve irtunk a zabügyben igen éles cikkeket, akkor Holló ur egy harmadik emberhez ir nyílt levelet. De ezzel nem segít Ugronon. Biztosítok mindenkit, hogy mi nem ijedünk meg senkitől és Holló ur akárkit keres ki magának, én folytatom, a mit megkezdtem.

Arra nézve, hogy mi a gyáva ember szokása, nekem más a véleményem, mint Hollónak. Az én véleményem szerint az a gyávaság, ha oly dolgokért, melyeket Hentaller és Dienes irtak, egy fényes és nagy multtal bíró politikust szeretnének sérteni, — ha ugyan Holló ur sérthet valakit, miután ő már akárhány határozott sértést zsebre vágott megtorlás nélkül.

Eötvös Károly a Holló Lajos nyílt levelében foglalt sértésekért elégtételt szerzendő, megbizta Hentaller Lajost és Szathmáry Mórt, hogy járjanak el Holló ellen az ő nevében.

Bojkottált fővárosi színházak.

— Az aradi színügyi-bizottság ülése. —

Arad, márczius 5.

A városháza kis tanácstermében ülést tartott ma a színügyi-bizottság, melyen az igazgatóval a nyári színházra vonatkozó szerződés pontjait beszélték meg.

Az ülés érdekes része volt az a vita mely Avarffy Ferencz indítványára kerekedett. Avarffy azt indítványozta ugyanis, hogy a nyári színházban csak azon darabokat legyen szabad előadni, melyek a budapesti Nemzeti színház és Népszínház műsorán vannak. A Vígyszínház és Magyar színház darabjait pedig csak az esetben ha azok előbb a színügyi bizottság kritikája alá bocsájtattak a színügyi bizottság azokat színrehozhatónak és a közérkölciségbe nem ütközöknek találta. Az indítvány mellett is, ellene is négyen szavaztak. Az elnöklő főispán szavazata döntött — és Avarffy indítványa elfogadottnak mondatott ki.

A nélkül, hogy ezen erősen mucaiias izü határozathoz és annak érdeméhez részletesen hozzászólnánk, nem tudjuk megérteni, miért helyezi a színügyi bizottság a Népszínházat egy sorba a Nemzetivel, mikor az csak ép egy egy üzérkedő vállalat tulajdona, mint akár a Vígyszínház, akár a Magyar Színház. A népszínház műsorán csak úgy található „erkölcstelen“ darabokat, mint a többi bojkottáltakén.

Annyit azonban mindenesetre elért a színügyi bizottság, hogy míg a Vígyszínház és a Magyar Színház darabjait lekritizálhatja, ezután addig a Népszínház repertoírjából választhat magának a színigazgató kedve szerint meztelen darabokat amennyi csak neki tetszik, és adathatja akár százszor is egymásután. Ehhez nem lesz hozzászólása a színügyi bizottságnak, mert hisz azt azon a színpadon játszották, amelyen egyébként a Gődör Sándorok énekelnek. De a direktor, az meg van „rendszabályozva.“

Igen bölcs határozat volt, megérdemljük, hogy pár napig Aradot nevesse miatta az ország.

Az ülésen Fábrián László főispán elnöklete alatt jelen voltak: Salacz Gyula polgármester, Avarffy Ferencz, Hász Sándor, Mandl Vilmos dr., Müller Károly, Reicher Károly, Varjassy Lajos bizottsági tagok és Vannay János bizottsági jegyző.

Az ülés megnyitása után Salacz Gyula polgármester megteszi a szokásos előterjesztéseket és jelentéseket. Jelenti, hogy a színtársulat tagjai között fellépett betegeskedések következtében a múlt év december 5-ike óta a műsort kilenczszor kellett megváltoztatni.

Ugyancsak a polgármester előterjesztése folytán határozatba megy, hogy azt az 1000 frtot, mit Leszkay a színtársulat tagjai fizetésének biztosítására a városnál letétbe helyezett, a téli szezon végével visszaadják Leszkay-nak, mert az a nyári színházra nem vonatkozhatik. Az előfordult betegeskedések folytán több társulati tag folyamodott segélyért. Tolnai Hermin segélyért folyamodik. 30 frtot hoznak javaslatba és szavaznak meg. Szintén 30 frt segélyt kap, P.-Szép Olga, Hegyessy Gyulának a kért 100 frtnyi segélyt kiutalványozzák. Jelenti továbbá a polgármester, hogy a karzaton szélfogó-ajtókat csináltatott, mi által némileg elvész a kellemetlen léghuzam. A szélfogó-ajtók elkészítéseért 195 kor. és 20 fillért kapott Sebessy Ferencz asztalos.

Ezután felolvasták azon pontozatokat, melyek értelmében a nyári színházra vonatkozólag Leszkayval kötendő szerződés konstruál tassék. Ezeket a pontozatokat egy kisebb Institoris Kálmán, Mandl Vilmos dr. és Edvi-Ilés László-ból álló bizottság állította össze. Ezen pontozatok körül egy kis vita támadt, míg végre Salacz Gyula polgármester és Mandl Vilmos dr. hozzászólásai után Müller Károly indítványára elhatározták, hogy ezeket a pontozatokat átadják az ügyésznek. Az ügyésznek pedig az lesz feladata, hogy ezen pontozatoknak a Leszkayval szemben fenálló szerződés pontozataival való összehasonlítása és mérlegelése után, egy a nyári színházra kötendő új szerződés koncepcusát elfogadás végett a színügyi bizottság elé terjessze.

Most következett a fent jelzett bölcs vita.

Avarffy Ferencz áll fel és éles szavakban kel ki a színház műsora ellen, melyben tul tengenek az olyan erkölcstelen darabok, melyeket az ember családja társaságában nem nézhet végig. A régi szerződésre való hivatkozással azon indítványt terjeszti elő, miszerint a nyári színházban csak a budapesti Nemzeti színház és Népszínház műsorán lévő darabokat legyen szabad előadni, míg a Vígyszínház és Magyar színház, meg a többi fővárosi színházak darabjait csak abban esetben, ha azok előbb a színügyi bizottság kritikája alá bocsájtattak.

Mandl Vilmos dr. határozottan ellenzi Avarffy indítványát. Ellenzi, mert hisz az igazgató tapintatosságában és mert nem akar cenzurat gyakorolni a budapesti színházak felett. Nem találja a színügyi-bizottságot illetékesnek arra, hogy bírálatot mondjon a fővárosi színházak műsora és darabjairól. Félt, hogy káros következményei lehetnek ennek a dolognak, mert csak mi járunk rosszul, ha a budapesti színházakat bojkottáljuk. Mert azok, ha majd kérünk, akkor se fognak darabot adni. Legfeljebb annyira korlátozzuk a direktort, hogy bizonyos darabokat, melyeket rossz hírnév előz meg, nekünk bemutassa.

Hász Sándor úgy szeretné megoldani a kérdést, hogy ha kitűnik a darab első előadásán a szennyes, úgy annak második előadása volna betiltandó.

Fábrián László főispán nem lát bojkottot a dologban és pártolja az indítványt.

Müller Károly nem akar szabad kezét hagyni a direktornak.

Mandl Vilmos dr. nem korlátozná a nyári műsort, mert még nem ismerjük a nyári évad természetét.

Salacz Gyula polgármester helyesli Mandl Vilmos dr. nézetét.

Többek hozzászólása után az elnöklő főispán szavazásra bocsájtja az indítványt. Az indítvány ellen szavaztak: Salacz Gyula, Hász Sándor, Mandl Vilmos dr. és Reicher Károly; az indítvány mellett: Fábrián László, Avarffy

Ferencz, Müller Károly és Varjassy Lajos. Mivel pedig az elnök az indítvány mellett szavazott, az indítvány elfogadtatott.

Az ülés befejezte előtt még *Mandl* Vilmos dr. állott fel szólásra és kelt ki erélyesen az aradi színházban lábrakapott izetlen rögtönzések ellen. Akár megengedi a drámai válfaj, akár nem, derűre-borura szurják be a párbeszédekbe ezen izléstelenségeket. Ez nagyon ripacs-szerű és egyáltalán nem illik az aradi színház magas színvonalához. Kéri a bizottságot, hogy ezt a rossz szokást, amely különben erősen ragadós is, tiltassa be. — Az indítvány az egész bizottság osztatlan tetszésével találkozott.

A szegedi mérnökség botránya.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, márczius 5.

Vasárnapi számunkban körülményesen megírtuk azt a kinos incidenset, mely most a szegedieket foglalkoztatja. Mindenütt a *Fischer* kőfaragó cég levele képezi a közbeszéd tárgyát; az abban felsorolt vádak ugyancsak kellemetlenné teszik a városi mérnökség helyzetét.

Szegedi tudósítónk erről az afférről ma a következők újabb részleteket jelenti:

Tóth Mihály városi főmérnök nyilatkozatot tett közzé, melynek lényege így hangzik: A *Fischer* János Fiai cégnek levelében foglalt azon vádjára, hogy a városi mérnökség a gőzfürdőnél szükséges márványhulladékot s a litofont, melyek értéke 1000 korona — a mérnökség 3550 koronán szerezte be, a főmérnök *Pálffy* Ferencz polgármesterhez benyújtott jelentésében vizsgálatot kér maga ellen.

A főmérnök kijelentette, hogy úgy a márványtörmelék, mint a litofont a helyi árak szerint szereztek be.

A főmérnök a vádlevél minden egyes pontjára nyilatkozott és pedig:

A *kórházi kövekre*, melyekről a vádlevél azt állítja, hogy silányabbak voltak, mint amilyeneknek lenniök kellett volna, azt mondta a főmérnök, hogy az ügyet fegyelmi uton elintézték s a mutatkozó 320 korona különbséget a vállalkozótól levonták.

A városháza Feketesas-utcai vonalán a homlokzatra felállított s kijavított angyalfejre, melyre a vádlevél megjegyzi, hogy műértők véleménye szerint egy ijedt borjufejhez hasonlít, a főmérnök előadja, hogy az tényleg nem megfelelő, azt onnan el kell távolítani s át se vették a vállalkozótól.

Azon vádra, hogy a mérnökség *hanyagul ellenőrizte* a gőzfürdő építkezéseit, a főmérnök kijelentette, hogy e tárgyban a közgyűlés vizsgálatot rendelt el s a vizsgálat nem találta hibásnak a mérnökséget.

Ennyiből áll a mérnökség nyilatkozata. A vizsgálaton túl, melyet a polgármester tartat meg, úgy hírlik, hogy *sajtópanaszt* is szándékoznak tenni a vádoló levél miatt.

Kótay Pál ma segédjeit elküldötte *Fellegi* Antalhoz, a *Fischer* János fiai cég beltagjához, hogy tőle felvilágosítást kérjen a kórház sósuti köveinek átvételére vonatkozó sora.

Kótay Pál a mérnökség volt tagja, jelenleg a fa- és fémipari szakiskola tanára, ki a kórházi sósuti kövek egy részét *kénytelen* volt minta nélkül átvenni s kit emiatt a fegyelmi hatóság a tisztii főügyész felmentő javaslatára dorgálásra ítélte, melyet ő megfélebbezett, (fellebbezése még nincs elintézve) miközben állását felcserélte a tanári állással.

Kószó István dr. és *Gerle* Imre dr. eljártak

a megbízatásban. Fellegi kijelentette, hogy a szegedi mérnökségnek általa kifogásolt rendszerét *Kótay* személyére nem értette, sőt ellenkezőleg, tudomása szerint *Kótay* mindig óatosan s a legnagyobb lelkiismeretességgel járt el. Így hát szerencsésen elintézték ezt a lovas affért is.

Az utolsó kamarazeneestély.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, márczius 5.

Az *Aradi* vonós négyes vasárnap délután tartotta utolsó kamarazene-estélyét az ideai szalonban.

Ha visszatekintünk a vonós-négyes társaság eddigi működésére, az elért művészi sikerek megszakítás nélküli láncolatát látjuk. Az *Aradi* vonós négyes különösen az idén, fenállásának második esztendejében, igazán sokat és jelentőset produkált. *Unger*, *Pianezze*, *Sperber* és *Müttermüller*-ből egy test, egy lélek lett. Egymáshoz szoktak, kiismerték egymást és nyitjára jöttek azon, mindig a személyekhez kötött titkoknak, hogy: miként kell a hátrányokat eltüntetni, az előnyöket pedig előtérbe tolni s ezáltal játékukat kerekdedé, tökéletessé tenni.

A vasárnapi hangverseny után felkerestük a vonós-négyes társaság egyik tagját s megkérdeztük: mint vannak megelégedve az eredménynyel?

— Mi boldogok vagyunk — mondá — hogy sikereket érhetünk el és büszkéek, hogy munkálkodásunknak, igyekezetünknek meg volt a maga művészi eredménye. De valamit nem értünk. Es ez az, hogy ámbátor a közönség elhalmozott bennünket és bennünk a komoly zenét, a szeretet jeleivel, pártfogását még sem éreztette eléggé. Hónapokon át, ideális czélt tartva szemünk előtt, dolgoztunk, tanultunk és pazaroltuk el szabad időnket, miért? — tapsért és az elismerés szép, jóleső szavaiért. Mi erre büszkéek is vagyunk. De el tudtunk volna viselni egy kis anyagi eredményt is, ami azonban nem volt. Sőt a négy estély között volt olyan, melyen csak a kiadásainkat kaptuk vissza, de volt olyan is, amelyre még rá kellett fizetnünk. Ez pedig nehezebbre esett, mert bizony nem vagyunk gazdag emberek...

Mindenesetre nagy kár, ha a jövő évre már nem volna vonós-négyesünk. Építsék vállalkozásukat a jövőben szilárdabb alapra a négyes-társaság tagjai és folytassák továbbra is működésüket, melylyel Arad zenei életének nemcsak fellendítést, hanem messze hangzó jó hírnevet is adnak. Es a nagy közönség is talán csak jobban fogja magát viselni a jövő szezonban...

A vasárnapi hangversenyéről szólva jelenthetjük, hogy azon egy új embert fedeztünk fel — *Schreyer* Harry-t, ki mindaddig, mint szerény zongorakisérő huzódott meg. Vasárnap pedig egy zseniális zongoraművészt hallottunk benne, a kinek játékában hatalmas erő szólalt meg. *Rubinstein* d-moll zongorakoncertjének nemes pátoszzsal és férfias erélylyel tett első tételét remekül interpretálta. Mindenkit elragadott a játékában nyilvánuló hatalmas technika, impozáns erő és az előadás temperamentuma és közvetlensége. *Schreyer* játékát tapsvihar követte, mely el nem ült addig, míg egy *Joseffy*-féle keringővel és *Chopin* egy bájos „*Prélude*“-jével meg nem toldotta műsorát. A zenekart helyettesítő zongorakisérőket pompásan látta el *Müttermüllerné*-Lengyel Erzsébet.

Nagyon tetszett *Szeghő* Sándor A-dur kvartettje. Úgyesen komponált munka ez, melynek minden egyes részéből komoly zenei tudás áramlik ki. Legnagyobb hatást az *Adagio* és *Scherzo* keltette. A kvartett végén zajosan éljeneztek és hívták a szerzőt.

A kitünően sikerült estélyt *Mozart* g-moll vonós-ötös: zárta be, melynek előadásában hatásosan működött közre *Robitzek* Samu, a kitünő dilettáns. Szébb, üdőbb és derűsebb művet alig mutat fel még a kamarazene-irodalom ezen kvintettnél. Minden egyes ütemből *Mozart* rendkívüli zsenialitása és zeneszerzői egyéniségének végtelen bája sugárzik ki. (r. m.)

MULATSÁGOK.

(=) **A cigányok bálja.** Azok, kik a mások multságára huzták a farsangon keresztül, ma letették a vonót és mulattak maguk. Érdekes volt ez a mai bál, melyet a *cigányzenészek* rendeztek a *Kass*-féle vendéglőben. Olyan úri módra folyt a multságuk, csupán az tett különbséget benne a másnemi bálaktól, hogy itt nem lehetett parancsolni a cigánynak, lévén a muzsikálók egy kasztba valók a rendezőséggel. Az önmegtágadó banda, mely a többieknek huzta, az *Albert* Péter zenekara volt, melynek hangjai mellett nagy vigassággal jártak az érdekes, barna lányok, menyecskek, a csillogó szemű férfiak. A szépen sikerült bál, melynek rendezősége élén *Gyurkovics* András és zenekara állottak, igen sokan érdeklődve nézték s nem cigány vendége is elég akadt a multságának.

A megtámadott Bánffy Dezső.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, márczius 5.

A bécsi *Vaterland* állítólag magyar forrásból egy cikket közölt, a melyben *Bánffy* Dezső báró ellen intézett orvtámadást, azt írván róla, hogy avval a bizonyos „választási kasszával“ nem számolt be utódjának, hanem megtartotta magának.

Ezt a közönséges rágalmat félhivatalosan azonnal megczáfolták Budapesten *Bánffy* Dezső báró pedig *Gajári* Ödönt és *Dániel* Gábort megbizta, hogy szerezzenek neki elégtételt a gyalázó cikkért.

Ennek folytán tegnap este 10 órakor a következő távirat ment Bécsbe:

Inthal K. urnak, a „*Vaterland*“ cz. lap kiadójának Bécsben, a III. Seidengasse 8.

Mint *Bánffy* Dezső báró megbizottai felszólítjuk arra, hogy a lapja tegnapi számában foglalt *Bánffy* báróra vonatkozó rágalma nyilvánosan vonja vissza vagy pedig a rágalmozó cikknek beküldőjét vagy szerzőjét nevezze meg. Válasz fizetve. *Dániel* Gábor, *Gajári* Ödön.

Erre a sürgönyre válaszolva a „*Vaterland*“ szerkesztője, *Köller* ma *Gajári*hoz táviratot intézett, a melyben tiltakozik az ellen, hogy lapjának közleményét néhány magyar lap úgy fogta fel, mintha az *Bánffy* Dezső báró személye ellen irányult volna. Midőn ezt kijelenti lapjában is, megadta — ugymond táviratában — a lehető választ a hozzá intézett felhívásra.

Bánffy báró segédei ennek folytán elhatározták, hogy megvárják a *Vaterland* legközelebbi számának Budapestre érkezését, s az abban megjelenendő cikk tartalmától teszik függővé a további eljárást.

A „*Vaterland*“ tehát visszavonul, úgy tesz, mintha nem akart volna rágalmozni, csak félreértének őt. A cikk szerzőjét egyébként Budapesten keresik. Többek közt *Rakovszky* Istvánt, a néppárt alelnökét is gyanúsítják a megírásával.

A mi a választási alapot illeti, erre vonatkozólag fővárosi tudósítónk a következőket telegrafálja: *Bánffy* nyiltan beismerte több alkalommal a Házban is, hogy mint minden miniszterelnöknek, neki is volt választási alapja. Ezen alapot a miniszterelnökség együtt kezeli a rendelkezési alappal, hol a kezéssel *Huszár* Adolf van megbizva. Választás elején ezen alapot maga a miniszterelnök kezeli és a választás után utolsó krajczárig elszámol róla a szabadelvű párt háromtagu bizottságának. Ezt

Bánffy annak idején megtette, a maradékot pedig átadta a jegyzékkel együtt Huszár Adolfnak, ki most a választási alap maradékát Széll Kálmán rendelkezési alapjával együtt kezeli.

Hogy Bánffy az elszámolással nyíltan nem áll elő, ezt nem azért teszi, mintha kimélni akarna magát, hanem azért, mert nem célja kellemetlen lenni vele másoknak.

Ugron és Bartha.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, márczius 5.

Az Ugron-pártra, vagy mint ujabban nevezik, a zabpártra erősen rájár a rud. Ma sült ki például, hogy az egész Ugron-Baruch affért maga Bartha Miklós pattantotta ki.

Akaratlanul volt ennek az Ugron ellen fordult akciónak a kezdeményezője Bartha Miklós.

Politikói körökben a következőleg beszélnek dolgot:

Bartha Miklós volt az, aki Sándor Pál figyelmét felhívta arra, hogy egyes erdélyrészi mágnások (akiket Bartha, mint *Bánffystáka*t nem szeret) a katonai kincstár számára saját termésükön felül is zabot szállítanak a többi termelők rovására s a kincstár kárára a folyónál magasabb áron.

Sándor Pál utána járt a dolognak s aztán a budapesti kereskedelmi és iparkamarabau megtette ismert felszólalását, felsorolva a Bartha által is említett zabszállítókat s köztük — Ugron Gábort.

Ezt persze Bartha Miklós nem várta be, hanem a déli éghajlatt alá utazott.

Az „Esti Ujság“ egyébként, mint nekünk telegrafálják, ma esti számában érdekes dolgot hoz Ugron Gábor zabliferálási ügyében. A képviselőház folyosóján, ugyanis szóba került ma, hogy a delegáció liferálási bizottságában mi történt. A vitatkozók közé odament Pulszky Ágost és a következőket mondotta:

— A szállítás kérdésével maga a hadügy-miniszter állott elő és mikor szóba került, hogy Baruch is szállít, Ugron így szólt:

— *Der ist mein Gutsverwalter!*

— No erre Krieghammer elképedt, folytatta Pulszky. A vitatkozók pedig szétrebbentek.

Pulszky az Esti Ujság eme közleményére vonatkozólag az esti órákban levelet irt Ugronnak, melyben tiltakozik az ellen, hogy egy lap magánbeszélgetéseket ellessen. Egyébként szavait nem is közölték hiven, mert Krieghammer a beszélgetés alkalmával szóba sem került.

A Magyar Szó ma este megjelent számában folytatja az Ugron Gábor üzleteiről szóló leleplezéseket. Egy vidékről vett levelet közöl ma a lap. A levélben Ugron erdővételéről van szó, a melylyel a kincstárt megkárosította.

Vagy öt esztendő előtt történhetett — így ír a levél beküldője — hogy Ugron Gábor, ha nem csalódom, a szent-imrei erdőmesteri kerületben fekvő erdőt vett az államkincstártól. Rengeteg összeget profitirozott ezen, mert az erdőt, amely rendkívül értékes, valóságos őserdő volt — milyen manipuláció folytán, nem tudom — de a kincstártól mint értéktelen cserjés erdőt vette meg potom áron.

Azt biztosan tudom, hogy a manipulációban részes volt az erdőmester is és hogy a marosvásárhelyi királyi erdőfelügyelőség feljelentést is tett ellene. — Arról is tudok, hogy a vizsgálat folyamán beigazolást nyert a részessége, de azután az ügy elposványosodott.

Amennyiben a tek. Szerkesztőség az ügy iránt érdeklődnék és nem volna abban a helyzetben, hogy a közelebbiekről is tudomást szerezhessen, kívánságukra hajlandó

volnék Önöket a közelebbi autentikus részletek birtokába is juttatni.

Ime, a vádak egyre szaporodnak. És Ugron nem tud czáfolni. De nem vonja le ebből ezek daczára sem a konzekvenciákat. Marad képviselő és beszél az országban és itélkezik közdolgok felől, holott őt itéli el e perczen az egész közvélemény.

HIREK.

— **Beles János közjegyzői kinevezése.** Vasárnapra várták Beles János közjegyzővé kinevezésének a hivatalos lapban való közzétételét, mint ezt meg is irtuk. A kinevezés azonban nem jelent a Budapesti Közlöny vasárnapi számában. *Justh* Gyula és *Barabás* Béla országgyűlési képviselők, a kiknek tevékeny részük van abban a fordulatban, hogy az igazságügy-miniszter előbbi megállapodása megváltoztatásával Beles Jánost nevezi ki, mint tudósítónk táviratozza, ma a képviselőház folyosóján együttesen kérdést intéztek *Plósz* Sándor miniszterhez, hogy mikor akarja betölteni a rég ideje üres aradi második közjegyzőséget, illetve mikor téteti közzé Beles kinevezését. *Plósz* kijelentette erre, hogy a kinevezés egészen *perfekt* már és ma, vagy holnap aláírja Beles János kinevezési iratát.

— **Gullner Gyula államtitkár.** *Széll* Kálmán miniszterelnök — mint tudósítónk jelenti — végleg elejtette Horánszky jelöltségét a belügyminiszteri tárczára. A tárczát megtartja magának, de úgy, hogy *Jakabffy* belügyi államtitkár átmegy a kereskedelmi miniszteriumba, helyét pedig *Gullner* Gyula volt nemzeti párti képviselő foglalja el.

— **Csőd és telepítés.** A szentesi nép vakon hisz *Sima* Ferencznek, akit a nép szemében az üldözések a népért való martíromság színében tüntetnek fel. *Sima* a szolnoki fogházból is állandóan érintkezik a szentesi néppel lapja és levelei útján. *Sima* most a fogházból *telepítési* akciót folytat. *Sitér* biharmegyei község határába akar vinni szentesi telepéseket. Senkinek semmi köze a telepítéshez. Magán dolog, kenyérkereset, nem kifogásolható üzlet. De *Sima* Ferencz most nemcsak fogházban, hanem csődben van. Jogai nagyon korlátoltak. Levelezései kiszabadulása után is a tömeggondnok kezén mennek keresztül. Pénzt nem vehet a kezébe, vagyoni rendelkezése nincsen, szerződés-kötései semmisen. És ily körülmények közt ő telepít? Szavára hajt a nép, a biharmegyei. Eldorádót valóban olyanak hiszi, aminőnek *Sima* lefesti. Vajon a nép érdekében, hogy az károsodástól megóvassék, mégis ne volna itt semmi hatósági teendő?

— **A Bolla-Miklós affér történetéből az E—s** a következő részleteket eleveníti fel: *Miklós* ezredes-hadbíró öngyilkosságát megelőzőleg egy héttel egy hadtörvényszéki ítéletnek a felülvizsgálását tárgyalták a főparancsnokságnál, melyben egy tisztnek az elítéléséről volt szó. Az ülésen *Bolla* altábornagy elnökölt és *Miklós* ezredes volt az ügy előadója. Referálás után *Miklós* ezredes az érdekelt tiszt felmentését javasolta, ellenben *Bolla* altábornagy a tisztnek rangjától való megfosztását követelte. Ebből heves összeszólalkozás történt az előadó és *Bolla* között, miközben *Miklós* ezredes a következő kijelentést tette:

— *Becsületszavamat adom, hogy a rangfosztáshoz hozzá nem járulok, mert annak jogi alapja nincs s e szerint igazságtalanságot követnék el.*

Az öngyilkosság napján ismét magához hivatta az ezredest *Bolla* altábornagy s ekkor ki-

jelentette *Bolla*, hogy vagy intezze el az ügyet *Miklós* úgy, a hogyan ezt ő megparancsolta, vagy pedig három nap alatt adja be nyugdíjazása iránt való kérvényét. Minthogy *Miklós* ebben az ügyben már becsületszava kötötte le, a kihallgatás után visszament hivatalába s aztán *agyonlőtte* magát.

A mikor a király az öngyilkosságról értesült, egyik szárnysegédét elküldte *Fejérváryhoz*, hogy informáltassa magát. *Fejérváry* ekkor személyesen jelentkezett ő felségénél s a fent leírt tényállást adta elő.

Igy adta elő a dolgot e napokban egy magas állású katonatiszt is a nemzeti kaszinóban, a ki, midőn *Miklós* öngyilkosságáról értesült, azonnal felment a honvédelmi miniszteriumba s az esetről részletesen informáltatta magát.

Altalános megbotráncokozást keltett nemcsak a honvéd tisztikarban, hanem a közös hadsereg tábornokai között is, *Bollának* az a magaviselete, hogy az öngyilkosság napján este megjelent egy, a vigadóban rendezett altiszti bálon, a mi a királynak tudomására jutott. Most már csak rövid idő kérdése és *Bolla* megvált állásától.

— **Viharáguk Aradmegyében.** A földművelésügyi miniszterium úgy a *csalai*, mint a *barackkai* szőlőtelepeken, a gyakori jégverések ellen védekezendő, nagyobb számú viharüző ágyukat szándékozik felállítani. Ezen védekező állomások berendezésével *Raum* Oszkárt a meteorológiai intézet asszisztensét bizta meg, ki a kérdéses viharágyu-telepeket még e hó folyamán be fogja rendezni. A szőlőbirtokosok körében azon óhaj nyer kifejezést, hogy ily viharáguk ne csak *Barackkán*, de esetleg az egész *Aradhegyalján* állíttassanak fel, miért is a földművelésügyi miniszter megbizta *Raum* Oszkárt, hogy márczius hó 27-én a *Paulis* vasúti állomás melletti *barackkai* állami szőlőtelepen a viharüző ágyukkal való jégverések elleni védekezésről demonstrációkkal kapcsolatos előadást tartson. Tekintettel azon nagy károokra, melyeket a jégverések szőlőhegyvidékünkön évente okoznak, s azon körülményre, hogy az *Aradvármegyei Gazdasági Egyesület* szinte kívánatosnak tartja, miszerint ily viharáguk esetleg az egész *Aradhegyalján* felállíttassanak, *Kosinszky* Viktor, a szőlészeti és borászati szakosztály elnöke következő meghívót bocsátotta ki:

A nagyméltóságú földművelésügyi m. kir. miniszter urnak intézkedése folytán *Raum* Oszkár ur, a m. kir. meteorológiai intézetnek asszisztense f. hó 27-én d. e. 8 óratól kezdve a *Paulis* állomás melletti *barackkai* állami szőlőtelepen az u. n. viharüző ágyukkal való jégverések elleni védekezésről demonstrációkkal kapcsolatos előadást tart, melyre az érdeklődő gazdaközönséget, különösen pedig a szőlőtermelőket, a vármegyei gazdasági egyesület szőlészeti szakosztálya nevében is tisztelettel meghívom. A csalai és *barackkai* állami szőlőtelepek igazgatója: *Kosinszky* igazgató.

— **A szegedi időjós, Meteor,** márczius hóra a következőket helyezi kilátásba: Márczius hava rügyfakasztó idő helyett, mint azt előlegesen jeleztem, rügyfagaszto időt hozott, előszállítva egyszersmind a hópihéket is az elseji erős csomópont, úgy, hogy akik a márcziusi havat a kozmetikus szerek közé sorozzák, szedhetek belőle eleget. A sűrű csomópontok következtében egyelőre nincs is nagy remény, hogy e hó közepéig állandóbb, jobb időt kaphassunk, amely jobb és szebb napok következtében azonban a gazdák ne bizakodjanak el s ne siessenek a szőlők nyitásával, mert e hó végén, 30-án még egy erős csomópontunk van, amely újra igen kritikussá teheti az időjárást.

— **A nemzeti szövetség szakelőadása.** Vasárnap délután a városháza dísztermét zsufolásig töltötte meg a munkás és iparos közönség, mely

körülmény fényesen beigazolja, hogy a nemzeti szövetség ismeretterjesztő és felvilágosító szakelőadásai valóságos missziót teljesítenek és hogy az érdekeltek szíves-örömmel fogadják a tiszta intencziótól áthatott intézmény működését. Az előadói asztalnál *Rosenberg* Károly dr. ügyvéd, a munkás-kérdés alapos ismerője és lelkes harczosa ez alkalommal párhuzamot vont a magyar és külföldi munkás helyzete között. A történelemből vett igen érdekes példákkal illusztrálta a külföldi munkások helyzetét és kimutatta, hogy azoknak követelése, ha ott jogosak és időszerűek is, a mi viszonyainkhoz képest jogtalanok és helytelenek és hogy azok mozgalmainak hozzánk való áttelepítése oktalanság és veszedelem. Rámutatott arra, hogy hazánk törvényhozó testülete szíven hordja a munkások sorsát és hogy oly irányban iparkodik a helyzeten segíteni, minőt a szeretet vállalása előir. Lendülettel és szónoki hévvel előadott beszédjét azzal fejezte be, hogy ha a magyar nemzet a munkásosztály érdekét szíven hordja, akkor a munkás osztály üzze el köréből az idegen állapotokat, kik csak a zavarosban akarnak halászni és tartsa szem előtt, hogy ez az a föld, mely ápolja és eltakarja és hogy e földön kívül nincsen számára hely, mert csak így fog jönni egy jobb kor, mely után mindannyian vágyódunk. Az előadót perczekig tartó éljenzéssel tüntette ki a lelkes közönség. Előadás előtt és után a munkásdagelet szabatossággal énekelt.

— **A nőegylet a polgármester jubileumán.** Az aradi polgári jótékony nőegylet és az ennek felügyelete alatt álló árvaház is részt vesz *Salacz* Gyula polgármesternek jubiláris ünnepelésében. Ez ügyben a nőegylet választmányára ülést tartott, melyen *Fabián* Lászlóné elnöklője alatt jelen voltak: *Avarfy* Imréné, özv. *Hudetz* Ferenczné, *Hermann* Gyuláné, *Halmi* Adorné, *Issekutz* Lászlóné, *Lukácsy* Lajosné, *Lócs* Rezsóné, *Reicher* Ferenczné, *Steiner* Jakabné, *Vörös* Vidorné, *Wadowszky* Gusztávné, úrnők, továbbá *Tedeschi* Viktor, *Simay* István, *Szontagh* Gyula, *Balázs* Ferencz.

Az elnöknő fővédasszony üdvözölve a választmányt, szép szavakban emlékezik meg arról, hogy márczius 10-én Aradváros polgármesterének 25 éves jubileumát ünnepelik, indítványozza, hogy ebben a nőegylet is vegyen részt. Az igazgató választmány s a nőegylet tagjai özv. *Hudetz* Ferenczné védasszony vezetésével márczius 10-én délelőtt 11 órakor vonuljanak a polgármester elé, kit az egyesület ténykedését jelképező két árva gyermek üdvözöljön: az árvaház egy fiú és egy leány növendéke. Az árvaháznak üdvözlete után özv. *Hudetz* Ferenczné átnyújtja az aradi polgári jótékony nőegylet nevében a választmányának az ünnepelthez intézett üdvözlőiratát. — Az elnöknő indítványát a választmány egyhangú lelkesedéssel elfogadta.

— **Kinevezések.** A m. kir. pénzügyminiszter a brassói m. kir. pénzügyigazgatóságához *Mátffy* Sándor aradi, csász. és kir. 33. sz. gyalogezrednél szolgáló igazolványos őrmestert ideiglenes minőségben irodatisztá, *Fertő* Henriket a m.-radnai kir. adóhivatalhoz segélydi-jas gyakornokká és *Dreicin* Mihály aradi la-rost ideiglenes minőségű díjtalan m. kir. pénzügyi számgyakornokká nevezte ki az aradi m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez.

— **Nagy szerencsétlenség a Tiszán.** Borzasztó szerencsétlenségről ad hirt torontáli levelezőnk. A napokban nagy számu vásáros kocsi várakozott a *esabylai* kompnak a torontáli oldalon levő kikötőjében. Átakartak menni a felső oldalra. Amint a komp megérkezett, a közeledő este miatt mindegyik kocsi iparkodott a kompa jutni. A révészek meg akarták aka-

dályozni a komp tutterhelését; az utasok azonban nem hajtottak szavukra s annyian állottak be, hogy a lovak alig fértek el. Már a felszállás alkalmával történt kisebb szerencsétlenség, egy kocsi majdnem a vízbe fult. Az elbocsátott komp alig ért a Tisza közepéig, amikor a kompötél nagy robajjal elszakadt. A következő pillanatban az ár a kompot elragadta, a lovak megbokrosodtak és két kocsit a rajta ülőkkel együtt berántottak a Tiszába. A két kocsin heten ültek. Közülök ötven a vízbe fultak. Kettőt sikerült megmenteni. Az elszabadult kompot az ár ragadta magával s csak egy órai erős küzdelem után sikerült a part közelébe terelni, ahonnét csákányokkal kivonszolták a parthoz. A kompözlekedés egyidőre megszakadt. A vízbe fult utasokat ez ideig még nem találták meg.

— **Az iparosifjak egyletének új elnöke.** *Czeiler* István, az aradi iparos ifjak egyletének jelenlegi elnöke nagy elfoglaltsága miatt bejelentette az elnöki tisztról való lemondását. Erre az egylet egy küldöttsége tegnap *Csák* Czirjék dr. rendfőnököt kérte fel az elnöki tisztt elfogadására. A rendfőnök kijelentette, hogy csak oly esetben tesz ezen felkérésnek eleget, ha a régi elnök semmiképen sem akarna megmaradni állásában.

— **A reverzális.** Mezőtelegden *Kurucz* Pál erdővéd nővérét, *Zsuzsannát*, nőül vette *Gere* Gyula kabai ácsmester. A vőlegény református, a menyasszony katolikus volt. Az esküvő előtt a vőlegénytől reverzalist vettek, hogy születendő fiugyermekeit katolikus hitben neveltetni. Az esküvő után azonban *Gere* megbánta, hogy reverzalist adott és kijelentette, hogy vissza akarja vonni. Sógora erőlyesen tiltakozott ez ellen és azt követelte, hogy *Gere* is térjen át a katolikus vallásra, mert különben nem adja ki nővére hozományát. A szóváltás annyira kiélesedett, hogy *Kurucz* felbőszülve, fegyverét ráfogta sógorára. A fiatal menyecske férje pártjára kelt, mire *Kurucz* mindkettőjüket lövéssel fenyegette. *Gere* és felesége bemene-kültek egy szomszédos szobába és elzárták a dühöngő ember előtt az ajtót. *Kurucz* ekkor az ajtón keresztül lőtt és a golyó *Gerénét* találta, a ki súlyosan megsebesült. *Kurucz* azután az ablakhoz ugrott és sógorára lőtt, a golyó azonban nem talált. A dolognak az lett a vége, hogy a fiatal asszony családja rábeszélésére megindította a válópört.

— **A sorozás eredménye.** A sorozás, mely *Aradon* négy napon át folyt, ma a következő eredménnyel ért véget: Sorozás alatt volt összesen 626 hadköteles, ezekből bevált 165, köztük 22 önkéntes, visszahelyezett 227, fegyverképtelen volt 79, minden szolgálatra képtelen 8, előzőleg besoroztatott 21, máshol nyert illetőséget 2, katonai kórházba utasított 2, igazoltan távol maradt 59, igazolatlanul távol maradt 2, meghalt 2.

— **Fiume küldöttsége a miniszterelnöknél.** *Fiume* város és két alközségének küldöttsége — mint fővárosi tudósítónk táviratozza — ma délután 4 órakor tisztelgett *Mäylender* expedista vezetésével *Szell* Kálmán miniszterelnöknél. A küldöttség nevében *Batthyány* Tivadar gróf beszélt. Megköszönte a miniszterelnök nyilatkozatait, melyeket a képviselőházban tett *Fiume* autonómiaját illetőleg. Kérte, hogy rendelkezje el a miniszterelnök saját iniciatívájából a városi képviselőválasztást, hogy a város adminisztrációja a helyes mederbe térüljön. — A miniszterelnök arra való hivatkozással, hogy olaszul ért ugyan, de nem beszél, német nyelven válaszolt. Kifejtette, hogy garanciát kell kapnia *Fiume* részéről a kezdeményezés sikeres megoldására nézve, mert ily garanciák nélkül nem akar és nem fog további lépéseket tenni. Félre ne értsék — ugymond — a szavait; az nem fenyegetés akar lenni, de mert a tör-

vényes állásponton nem szabad tágitani és a törvényes tradíciókra figyelemmel kell lenni, de másfelől *Fiume* érzelmeivel is számolni kell elvárja, hogy *Fiume* részéről garanciákat fog kapni, hogy az állam szuverenitását jövőre is tiszteletben tartják. A küldöttség elosztása után *Mayländer* magán kihallgatáson is fogadta a miniszterelnök.

— **Aradi butor a párisi kiállításon.** *Varga* József asztalos mester holnap (márczius 6-án) kápolna-utca 6. sz. alatti raktárában közszemlére bocsájja a párisi kiállításra készített pompás tárgyat.

— **Az öt-koronások kibocsátása.** Az öt-koronások alkalmasint még márczius hó folyamán fognak forgalomba kerülni. Az erre vonatkozó rendelet, amely egyuttal azok pontos leírását tartalmazza, már készen van. Ez öt-koronásokból senki sem köteles 250 koronánál, vagyis 50 darabnál többet fizetésül elfogadni.

— **Esküdtiapidij az árvaháznak.** *Vinter* Adolf ügyvéd az esküdtbirósági végtárgyalások alkalmából, mint azokra kisorsolt esküdt kapott 20 koronaapidiját a polgármesteri hivatal utján az aradi árvaház alapra adományozta.

— **Az Üdvöske az ideai színházi évadban** hiányozni látszott. Az igazgató is amolyan *Lórán* fejedelem-féle alak, a kin rajta van a teher, pedig talán nem is érdemelné meg. Most *Párisba*, *Berlinbe* szaladt abban a reményben, hogy ott valami szindarab alakjában felfogja lelmi az üdvöskéjét. Ez alatt itthon *Rédey* Szidi hódította meg, mint üdvöske, a közönséget; ügyes, temperamentumos és szemrevaló volt, amellet szépen és érzelmmel énekelt. *Pintér* Pippója egyik legjobb szerepe és és *Bettinájával* együtt sok tapsot aratott. *Lórán* fejedelem személyében *Hegyessy* lépett fel hosszas betegség után, színrelépése alkalmával meleg tapssal fogadták. *Czene* Stefánia elég ügyesen játszotta *Fiamettát*. Erős, de nem túlzott komikummal jellemezte *Czakó* *Rocost*.

— **Merénylet egy vasut ellen.** A m.-szlatinai fatelep tulajdonosa a napokban elbocsátott egy *Mikán* Lante nevű bajai illetőségű munkást, mint használhatlant. *Mikán* ezért bosszút forralt, s két napig folyton az óriási kiterjedésű fatelep és gyár körül ólálkodott, valószínűleg azért, hogy felgyujtsa a sok ezreket érő telepet vagy a fagyárat. Miután ezen tervét a jól szervezett őrség miatt végre nem hajhatta, úgy állott bosszút, hogy a *Tótvárad* és *M.-Szlatina* között közlekedő rendes vasut sín-párja közé szombaton este 7 óra után egy körülbelül két métermázsa súlyú sziklatömböt hengerített. A 8 óra felé közlekedő utolsó vonat gépésze a sötétségben nem látta meg a szikladarabot s annak lassított menettel neki hajtott. A mozdony rá ment a szikladarabra, mielőtt azonban lefordult volna a töltésről, sikerült a gépésznek a különben üres vonatot erős ellengőzzel hirtelen megállítani, s így kisebb sebesülések árán a nagyobb bajt elhárítani. *Mikán* Lantét a csendőrség letartóztatta.

— **A gyilkos hajlamu udvarló.** Tegnap délután együtt mulattak egyik budapesti korcsmában *Izmtndy* Lajos, a 67-ik gyalogezred szakaszvezetője és *Ocsko* Katalin 15 éves cselédleány. Ott ismerkedtek meg a korcsmában s a piros-pozsgás leány nagyon megtetszett a szakaszvezető urnak. Vége lett a mulatságnak és a párok husza felé indultak. *Izmtndy* fölajánlotta, hogy hazakíséri a leányt az éjszakába borult hosszú fehérvári-uton. De a leány nem merte igénybe venni a szakaszvezető szíves-ségét, mert már a korcsmában is igen tüzes udvarlónak mutatkozott. Szabadkozott, tiltakozott tehát, hogy haza talál ő maga is, ne kísérje őt senki. A szakaszvezető pedig, akinek a szerelmetes kedvén kívül a bor is a fejébe szállt, nem akart engedni. Hanem a leány hevesen tiltakozott s *Izmtndy* végre elfutotta a méreg.

— Hát nem jössz velem, te fruska!

— Nem én, félek magától!

— Nohát akkor ne menj soha senki más-sal! kiáltott a vad katona, kirántotta bajonet-jét és a leány mellébe szurt. Aztán megré-

mülve tettétől, futásnak eredt. A katonai és rendőri hatóság most is keresi. A leányt a mentők a Rókusba vitték.

— **Szinigazgató és intendáns.** *Komjáthy* debreczeni színházidirektornak a minap afférja támadt *Bölöny* kolozsvári intendánssal. *Komjáthy* ugyanis társulata két oszlopos tagjával különbözött össze, kik kijelentették, hogy *Bölöny* intendáns a kolozsvári Nemzeti Színházhoz hívta őket, tehát bármikor cserében hagyhatják a debreczeni társulatot. Az igazgató ennél fogva sértő tartalmú táviratot küldött *Bölöny*-nek, melyben azzal vádolja, hogy elcsalja primadonnáit. *Bölöny* intendáns tüstént Debreczenbe utazott és provokálta *Komjáthy*-t. A tárgyalások folyamán a sértett fél kijelentette, hogy az illető hölgyeket nem kínálta meg szerződéssel, mire *Komjáthy* is visszavonta a sértést és az affért békésen intézték el.

— **Kvartély helyett hideg fürdő.** Daczára annak, hogy *Nyukleán* József budapesti napszámos még csak lakást se tudott tartani, annyi pénze mégis volt, hogy a vasárnap öröme alaposan berugott. Tíz óra volt, mikor rózsás hangulatban, tántorgó léptekkel távozott az utolsó pálinkamérésből, melyben az utolsó pénzét elköltötte. Hideg volt az este, a részeg ember összerázkódott és körülbelül olyanformát gondolhatott, hogy de jó volna most aludni valahol. S a gondolatot tett követte. *Nyukleán* József elindult a Rudolf-rakpart felé, ahol a többek között egy szénszállító hajó állott a parthoz kötve. Ezen a hajón akart aludni *Nyukleán* József. Ahogy a részeg ember rálépett a deszkára, mely a hajót a parttal összeköti, nagyot lóditott rajta a belső szesztartalom. Egy halálordítás, egy zuhanás és *Nyukleán* József feje fölött összecsaptak a hullámok. De nem halt meg. A zajra figyelmessé tett hajósok s a rendőrök még élve húzták ki a jég hideg fürdőből. Nemcsak hogy élt, de még ki is józanodott.

— **Gyilkossági kísérlet Ó-Szent-Annán.** Az elmúlt éjjel éjféli után — mint levelezőnk írja — ismeretlen emberek behatoltak *Drig* Pál ó-szent-annai jómódu gazda lakásába s az egyedül lakó embert a sötétben megtámadták és összeszurkálták. A támadók csak akkor távoztak el, mikor azt hitték, hogy *Driget* meggyilkolták. Ugy az előjáróság, mind a csendőrség nagy erélyvel kutatja a tetteseket, s valószínű is, hogy rájuk találnak, mert a merénylet bosszú műve volt, amennyiben mindent érintetlenül hagytak. *Drig* állapota életveszélyes.

— **Rablógyilkos honvéd.** *Pancsováról* táviratozzák, hogy *Gazda* József honvédkáplár rémes rablógyilkosságot követett ma el. Megtudta, hogy *Kongó* Ferencz pénzügyőr ma vette fel a pénzügyőrök fizetési pénzeit s hogy megrabolhassa, a kaszárnyába csalta. Ott ötször rálőtt, úgy, hogy azonnal meghalt. Ekkor el akarta venni tőle *Gazda* a pénzt, de a lövések zajára bejött a százados a szobába és a rablót azonnal letartóztatta. Vasra verve vitték a börtönbe.

— **Eszter, a bibliai tárgy melodráma** foglalkoztatja most erősen a színtársulatot. Az érdekes darab a jövő héten fog színrekerülni.

— **Vigyázatlanságának áldozata.** *Veitz* József budapesti géplakatos felesége, szül. *Hack* Éva ma reggel lakásán spirituszszal teát főzött. S közben a lámpás felfordult, a tartalma pedig a fiatal asszonyra ömlött s pillanat alatt egy lángtenger lett. Mire eloltották égő ruháit, súlyos égési sebekkel esett össze. Eszméletlenül, haldokolva vitték a Rókus kórházba.

— **Arad Vígsházai részvénye.** Legutóbbi ülésén foglalkozott a tanács a város vígsházai részvényével. Nemrégén a Vígsház részvénytársaság igazgatóságához fordultak a részvény jövedelmezőségét illetőleg s azt a választ nyerték, hogy bizony jövedelem ez idő szerint nincs. A részvénytől fogva Aradváros ingyen ülőhelyet is kap a színházban. Elhatározta a tanács, hogy a Vígsházhoz ir a jegyváltásra jogosító igazolvány ügyében. Többször megesk, hogy a tanács egyik-másik tagja a fővárosba utazik s ilyenkor kiveheti részét a szabadjegyekedvezményéből, ha már a részvény úgy sem hoz jövedelmet.

— **Brutális pinczér.** *Linczer* Emil 20 éves budapesti bérkocsis az éjjel a kerepesi-uton levő „*Mercur*“ kávéházban mulatozott. A mikor fizetésre került a sor, a bérkocsis összeveszett *Grünberger* Adolf fizető pinczérrel, a ki azután úgy fölpofozta, hogy a fiatal ember eszméletlenül került ki a kávéház elé. Ilyen állapotban vitték a Rókus-kórházba, a pinczér ellen pedig megindították a vizsgálatot

— **Idegen nem mulaszthatja el** megtekinteni *Porter* Vilmos koronás áruházat, mely a korona rendszernél fogva kiváló előnyöket rejt magában a vevőközönségre nézve. A fővárosi mintára berendezett koronás áruházban minden elgondolható cikk kapható, alkalmi tárgyak és játékszerekre nézve, pedig nagyszerű módon van külön osztályában berendezve és így különösen ebben a tekintetben határozottan, mint elsőrangú bevásárlási hely van Aradon elismerve.

— **Látványosság** kínálkozik az érdeklődőknek *Reinhart* Fülöp *Andrássy*-téri butorgyáros kirakáiban, hol szép képkiallítás látható.

— **Állatorvosválasztás Világoson.** *Világoson* ma körállatorvost választottak *Norák* Kornél szolgabíró vezetése alatt. Négyen pályáztak: *Kondor* Góza, *Horgonyi* József, *Prohászka* Lipót és *Ország* Ignác. Az elnök kandidálta mind a négy pályázót, kik közül egyhangulag *Ország* Ignácot választották meg.

— **T. üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265. sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

— **Az aradmegyei közkórház** betegforgalmának kimutatása 1900. február haváról: Maradt a múlt óról 151 fi, 80 nő, e hóban felvettett ápolásra 164 fi, 79 nő, összesen ápolattott 315 fi 159 nő = 474. Ezek közül elbocsátott gyógyulva 76 fi, 43 nő, javulva 74 fi, 14 nő, gyógyulatlan 7 fi, 3 nő, meghalt 10 fi, 8 nő, összesen fogyatkozás 167 fi, 68 nő, maradt ápolás alatt 148 fi, 91 nő = 239, ápolási napok száma 5330.

Közgyűlések napja.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, márczius 5.

A lefolyt vasárnap négy egyesület tartotta közgyűlését: a *Vörös Kereszt* nyeli választmánya, a *polgári lövészegylet*, a *kereskedők köre* s az *aradi dalegylet*. Ezekről az ülésekről a következő tudósításban referálunk:

(*Vörös Kereszt*.)

Salacz Gyula polgármester elnöklete alatt jelenvoltak: *Hermann* Gyuláné, *Halmi* Andorné, dr. *Issekutz* Lászlóné, *Medveczky* Edéné, *Simon* Karola, *Wadowszky* Gusztávné, *Virágh* Lajosné urnők, *Abrai* Lajos, *Hász* Sándor dr., *Posgay* Lajos, dr., *Wadowszky* Gusztáv, *Kilényi* János titkár.

Az elnök üdvözlő szavai után a titkár felolvasta évi jelentését, mely szerint a tagok száma 338-ra növekedett meg. Az egyesület vagyona 22.829 korona és 65 fillér. A jelentés részvétellel emlékezik meg két elhunyt buzgó tagról, *Papp* Elemérről és *Sallai* Béláról. Leikes szavakba üdvözlő továbbá az Aradon tavaly megalakult *Fehér Kereszt* egyesületet, melynek megalakulását nagyban előmozdította a *Vörös Kereszt* hölgyválasztmánya. Végül indítványozza a titkár, hogy a választmány a saját költsége terhére két szakavatott ápolónőt alkalmazzon. *Posgay* Lajos dr. sebesült, illetve betegszállító kocsi beszerzését indítványozza. Mindkét indítvány kiadatott a beteg-üdítő állomás bizottságának.

A választmányból kilépett tagok helyére beválasztottak: *Abrai* Lajosné, dr. *Avarty* Ferenczné, *Hász* Sándorné, *Heinrich* Sándorné, dr. *Issekutz* Lászlóné, dr. *Schusztér* Henrikné, *Wadowszky* Gusztávné, *Walder* Gyuláné, dr. *Bogdán* Virguliné, *Abrai* Lajos, *Institoris* Kálmán, *K. Nagy* Dezső, dr. *Posgay* Lajos, *Salacz* Gyula, dr. *Schusztér* Henrik, *Wadowszky* Gusztáv, *Vince* Miklós és *Varjassy* Árpád.

Az elnök zárszavai után, melyben a titkár és a választmány múlt évi buzgó működését megköszönte, a közgyűlés véget ért.

(*Lövész-egylet*.)

A lövész-egylet közgyűlését *Müle* Lajo dr. főlövész-mester vezette. Lendületes megnyitója után *Kovács* Vincze olvasta fel titkári jelentését, melynek főbb adatai a következők: A egyesület a múlt évben is régi intenczióhoz tartotta magát. A kezelés alatt álló városligetben nagy beruházásokat eszközölt, bevezette a vízvezetékét is. Ez a berendezkedés 1410 frtba került, mit az egyesület részletenkint fog törleszteni. A villamvilágítás is hovaelőbb meglesz odakint. A kiserdő határa a múlt évben jelentékeny területtel bővült: *Nagy* Kálmán lövész-mester a volt *Atzél*-féle területnek már kétharmad részét parkiroztatta. Buzgó munkásságáról, fáradozásáról a jelentés a legszebb szavakban emlékezik meg.

A tavalyi lövészünnep iránt nagy volt az érdeklődés, a vidékről is sok vendég jelent meg. Az egyesület tagjai közül elhunytak: *Fiola* Mihály, *Hajek* Antal, *Kotsuba* József, *Mallás* Lajos, *Rausch* Kálmán, *Puskás* István, *Róth* József, *Róth* Albert, *Richter* János, *Bartl* Sándor és *Krausz* Béla, a kiknek elhunytja felett a jelentés jegyzőkönyvi részvét kifejezését indítványozza. A jelentés további részében vázolja az egyesület hasznos tevékenységét. A jelentést egyhangulag tudomásul vették s köszönetet szavaztak érte a titkárnak, továbbá a főlövész-mesternek, a lövész-mestereknek s az egyesület tisztviselőinek.

Elhatározták, hogy *Salacz* Gyula polgármestert, ki az egyesületnek tiszteletbeli főlövész-mestere, jubileuma alkalmából díszes albummal fogják meglepni. A főlövész-mestert felhatalmazták, hogy a városliget bérlésére vonatkozó szerződést a várossal ujtssa meg.

Folyóügyek elintézése után a közgyűlés — melyen jelenvoltak: *Müle* Lajos dr. főlövész-mester, *Nagy* Kálmán, *Magyary* Ferencz lövész-mesterek, *Domonkos* Lajos, *Kovács* Vincze, *Fejér* Gyula, dr. *Keresztes* Gyula, *Maresch* Gyula, *Tones* Ede, *Gebhart* István, *Kosztka* Emil, *Nachtnébel* Ödön, *Vertán* Oszkár, *Schwartz* Zsiga, *Mikszits* János, *Schütz* Viktor stb. — véget ért.

(*Kereskedők Köre*.)

Tedeschi Viktor elnöki megnyitójában rövid visszapillantást vetett a kör elmúlt évi működésére. Majd lendületes szavakban buzdította a tagokat a további példás összetartásra.

Hönich Márkus titkár olvasta fel csinosan szerkesztett titkári jelentését és a pénztáros jelentését, melyeket a közgyűlés egyhangulag tudomásul vett.

Az indítványok során *Wechsler* József indítványára endródi *Salacz* Gyula polgármestert egyhangu lelkesedéssel a kör disztagjává választotta és 25 éves jubileuma napján küldött üdvözlő fogja üdvözlőni. *Weinberger* János pénztáros indítványára szintén nagy lelkesedéssel gyoroki *Andrényi* Károlyt a közgyűlés tiszteletbeli tagjává választotta. *Krausz* Somának és *Kálmán* Józsefnek a segély-alap gyűjtése körül szerzett érdemeik elismerése jeléül jegyzőkönyvi köszönetet szavazott a közgyűlés. Ugyancsak jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak *Szűcs* F. Vilmos indítványára az ügybuzgó al-elnökeknek is.

Adler Andor indítványára a közgyűlés egyhangu lelkesedéssel a kör elnökévé ismét *Tedeschi* Viktort választotta. Aelnök *Wechsler* József. Belügyi igazgató: *Kálmán* József. Helyeszközlő o. főnök: *Keppich* Zsigmond. Vigalmi igazgató: ifj. *Szojka* János. Titkárok: Bel- és közm. titkár: *Hönich* Márkus. Helyeszk. o. titkár: *Klein* Sándor. Vigalmi titkár: *Doka* Miklós. Jegyzők: Belügyi jegyző: *Ofner* Gyula. Helyeszk. o. jegyző: *Böhm* Ferencz. Vigalmi jegyző: *Radó* Sándor. Pénztáros: *Weinberger* János. Ellenőr: *Baumann* János. Könyvtárnok: *Kovács* F. Lajos és *Pichler* Sándor. Háznagy: *Gedeon* János. Ugyész: *Nagy* Sándor dr., Végül a választmány alakult meg s ezzel a közgyűlés befejeződött.

(*Aradi dalegylet*.)

Az aradi dalegylet közgyűlését a lelkes, buzgó elnök, *Nikolits* Döme vezette, sajnos, nem valami nagy érdeklődése mellett a tagoknak. *Borhegyi* Károly titkár évi jelentését a pénztárosi jelentéssel együtt tudomásul vették.

A választások előtt elnök, megköszönvén a tagok figyelmét, a mandátumot leteszi. A szavazás megkezdése előtt *Schwarz* Zsigmond

indítványára a közgyűlés *Nikolics* Dömét újból, egyhangulag elnökké választja.

Nikolics elnök megköszöni a belé helyezett bizalomnak szép megnyilatkozását. Programot nem terjeszt elő, tekintsek csak a tagok a munka eredményét. Majd elrendeli a szavazást, melynek eredménye a következő: Elnök: *Nikolics* Döme. Alelnökök: *Jóó* Béla, *Borhegyi* Károly. Pénztárnok: *Jakabffy* István, *Ellenőr*: *Schwarz* Zsigmond. Titkár: *Nádas* Gyula. Karmester: *Kovács* Pál.

Schwarz Zsigmond indítványára végül a közgyűlés nagy lelkesedéssel elhatározta, hogy *Salacz* Gyula polgármester jubileumán testületileg fog tisztelegni.

KÜLÖNFELEK.

Olcsoőbb. Palikának két ikertestvére született. Apja ezt így hozza tudomására:

— Fiam, egyszerre két kis testvérdét vásároltunk neked!

Palika megjegyzi:

— Remélem, párosával olcsóbban kaptátok . . .

Angol orvosok fizetése a harcztéren. A Dél-Afrikában harcoló angol hadsereg főorvosának, *Mac Cormac*nak ötezer font sterling évi fizetése van. Ugyanennyi fizetést huz *Mr. Trevers*, *Mr. Makins* és *Mr. Watson Cheyne*, mint a harcztér sebész-orvosai. Egy fiatalabb orvos, *Mr. Cheatle*, szintén ötezer font sterlinget kap, de ezt az összeget egy angol miniszteri hivatalnok tévedése folytán huzza, aki annak a fiatal orvosnak az állam által kiszabott összegnél jóval többet utaltványozott ki. Ezt a hibát azzal akarták jóvá tenni, hogy az okmányt, amely a hiányosan kiutaltványozott összeget tartalmazta, egy másikkal cserélik majd fel, amely a *Mr. Cheatle*t megillető összegnek rendes számát fogja tartalmazni. Az orvos azonban ebbe sehogysém akart beleegyezni, hanem erősen állította, hogy ő az állam pecsétjével megerősített első okmányhoz ragaszkodik és az állam kissé megrögtá az első hivatalnokot. — *Mr. Robert D'Callaghan*, mint a kórház főorvosa háromezer font sterlinget huz. *Mr. Gibbs*, a londoni *Maring* nagy-kórháznak egyik orvosa Délafrikában, hol segédorvosként működik, ezeröttszáz font sterlinget kap. *Mr. Scharlieb*, az *University College-kórház* orvosa csak egy guineát kap egy napra, ezenkívül még a háboru után bizonyos összegű tiszteletdíjat kap. *Mr. Arthur Frupp*, a walesi herczegnek pártfogoltja, aki még csak a harminczas évek elején van, szintén igen jó fizetést huz. Az az élénk érdeklődés, amelylyel *Frippet*, egy angol művész fiát egész Wales kíséri, gyorsan megállapította az ifju orvos jövőjét. Neje, akinek neve az angol sportkörökben igen ismeretes, férjével szintén Délafrikába utazott.

A legzordabb telek. A XVIII. és XIX. században tíz, különösen szigorú telet jegyezték fel. Ez a tíz tél a következő esztendőkhöz tartozik: 1708-ban, 1716-ban, 1799-ben. amikor *Napoleon* megbuktatta a direktóriumot, 1802-ben, amikor *Viktor Hugo* született, 1820-ban, amikor *I. Napoleon* meghalt. 1853—54-ben, a krími hadjárat alatt, 1871-ben, a francia porosz háboru alatt és 1891-ben.

A bacillus a sirban. Egy német orvos vizsgálta meg azt a kérdést, meddig élnek a bacillusok az embert. Az eredmény az lett, hogy a kolera-bacillus tizenkilencz napig őrzi meg az életképességét, a tífusz-bacillus körülbelől szintén így viselkedik, a pestis bacillus három hét múlva föltétlenül elpusztul. A legkevésbé ellentételt mutatja a föld alatt a tuberkulózis bacillus, amely nagyon kis ideig él el a föld alatt.

Rettenetes veszteség. A növénytan tanára: *Tudja-e* kisasszony, a növények melyik osztályához tartozik az a virág, a melyet most letepett?

A kisasszony: Nem.

A tanár: Látja, látja, ha most véletlenül nem jövék ide, sohasem tudta volna meg:

Évforduló a csatatéren. Oranje köztársaság február 23-án ünnepelte függetlenségének 46-ik évfordulóját. 1854. február 23-án irták alá ugyanis Oranje és Angolország képviselői

azt a szerződést, amely Oranje-földet szabad és független állammak nyilváníttja. Ezért a függetlenségért sokáig kellett küzdeni az oranjei burkoknak. Most transzáli testvéreiket segítik függetlenségük megvédelmezésében. Az évfordulót most a csatatéren ünnepelték meg.

A kaszányából. A káplár (az önkénteshez: *Micsoda* maga civilizben?

Az önkéntes: Filozófus.

A káplár: Gondoltam. Mindjárt olyan kómikus figurának tetszett nekem.

NAPIREND.

Március 6. Kedd. Róm. kath. naptár: Koléta szüz. — Protestáns naptár: Kol-ta szüz. — Görög-keleti naptár (február 22.): Jenői vértanúk. — A nap kél 6 óra 16 perczkor, nyugszik 5 óra 35 perczkor. — A hold kél 8 óra 36 perczkor, nyugszik délelőtt.

Időjárás. Légnyomás reggel 7 órakor 760.4 milliméter, délután 2 órakor 759.7 milliméter. Homérsék reggel 7 órakor 0° — 5.4 délután 2 órakor 0° + 0.9. Szél irányja és ereje reggel 7 órakor DK. 2. délután 2 órakor EN. 1. Felhőzet reggel 7 órakor félderült, délután 2 órakor derült. Csapadék az utóbbi 24 órában 0 milliméter.

Időjárás. A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött távirat szerint a mai napra a következő időjárás várható: Fagy, helyenként csapadék.

Szabadságharózi emléktárgyak országos muzeuma (színházépület 1-ső emeleti) nyitva van mindennap délelőtt 8 órától délután 6 óráig. — Belepti-díj: Hetköznapi 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölcsey-könyvtár nyitva van hétfőn délután 4—5, pénteken délután 4—5 és szombaton délelőtt 11—12 óráig. Helyiség: Ereklumuseum helyisége melletti ülésterem.

Március 8. A román-pécskai takaré- és segélyszövetkezet közgyűlése délelőtt 9 órakor.

Március 10. A kispénz-erdőhegyi kaszinó műkedvelő zeneestélye. — Gőzpekeztető és kazánfűtők vizsgálója. — Az aradi vas- és fémnyomászok táncvigalma (Városliget)

Március 11. Az aradi kereskedőkíjakk betegegyelőző-egyletnek közgyűlése délután 3 órakor (Kereskedelmi akadémia.)

Március 15. A sajtószabadság emlékünnep.

Március 18. A borsosjenői takarékpénztár közgyűlése délelőtt 10 órakor.

Március 21. Az aradmegyei hitelegylet mint szövetkezet közgyűlése délelőtt 11 órakor (Arad-csanádi takarékpénztár.)

Március 28. Körállatorvosválasztás Ternován.

KÖZGAZDASÁG ES KÖZLEKEDES.

A Viktória közgyűlése.

Arad, március 5.

A *Viktória* takaré- és hitelintézet vasárnap délelőtt tartotta 12-ik évi rendes közgyűlést *Bonts* Döme kir. közjegyző elnöklete alatt. A közgyűlésen jelenvolt 45 részvényes 795 részvénynyel.

Az igazgatóság előterjesztett jelentése hangsúlyozta az általános pénzügyi viszonyok nehézségét, a melyek természetesen befolyásolták a pénzügyi intézet ügymenetét is; különösen a szokatlan magas kamatláb, amely mindenütt észleltetett, készletét az igazgatóságot arra, hogy ügyleteit megszorítsa és csak a legjogosultabb hitel igényeket elégítse ki.

Irányelve ezen súlyos helyzetben az volt, hogy tőkét mobilissá tegye és ezáltal minden eshetőség az intézetet készen találja.

Az igazgatóság bevallott elveit hiven a tartalékok gyarapítására fekteti a főszű, és kitűnteti, hogy az ideai dotáciával együtt a tartalék- és nyugdíjalap az alapitoke 52%-ára, vagyis 300.000 koronán felüli összegre emelkedett.

Az intézeti tisztviselők állandósítása és anyagi viszonyainak rendezése érdekében, tekintetbe véve a helyi drágasági viszonyokat, az intézet konszolidációja és jól felfogott érdekében a közgyűlés egyhangulag az alapszabályok után számított 25%-os lakpénzt rendszeresített.

E helyett a szokásban volt jutalmazásokat végkép eltörölte és egyben az alapszabályok szerint a vezérigazgatót megillető 3%-os jutalékot, 2%-ra szállította, míg viszont a többi tisztviselőket 2%-ról 4%-ra emelte.

A kitépt dr. *Vua* György és *Ciorogariu* Romulusz igazgatósági tagok újlag és egyhangulag megválasztattak.

A bíráló választmányban szintén 30 részvényes lett egyhangulag megválasztva.

Az intézet betétjei a mostoha pénzvisszonyok dacára szintén emelkedtek: 2,598.740 koronára. Váltótárca álladéka: 3,228.974 korona. A jelzőlóg kölcsön álladéka 687.406 korona. Az előleg kölcsön álladéka 44.894 korona. Az összes évi forgalom: 43,411.236 korona.

A 97.560 korona tiszta jövedelemből a részvényeseknek 48.000 koronát, azaz: 8% százalékos osztalékot hoztak javaslatba.

A közgyűlés egyhangulag jegyzőkönyvi elismerést szavazott, úgy az intézet elnökének mint az igazgatóságnak és tisztviselői karának, végül a szokásos felmentvényt megadta.

Birtokcsere. Pécskán *Mitru* és neje eladnak az aradi 2873 sz. tjkvben felvett ingatlanból 292 ölet 100 koronáért Pécskán *Vásza* Lászlónak. *Roman* György eladja az aradi 5572 sz. tjkvben felvett *Lehel*-utca 17. sz. a. 164 ööl üres telket 1659 korona 20 fillérért *Bartol*f *Marton* és nejeinek.

Tirsin *Desa*-*Nyegru* *Tódorné* eladja az aradi 4137. sz. tjkvben felvett ingatlant 1200 koronáért *Pinter* *József* és nejeinek. — *Pichler* *János* és *Persa* *Péter* eladjak az aradi 397 sz. tjkvben felvett 183 ööl üres telket 760 koronáért *Enginger* *János* és nejeinek.

*Özveg*y *Baum* *Paterné*, *Diószegi* *Amália* eladja az aradi 687 sz. tjkvben felvett beltelkes házat 10600 koronáért *Jakab* *Dezsóné*nek. *Risztin* *György* eladja az aradi 1951. sz. tjkvben felvett beltelkes házat 960 koronáért *Gligoreszku* *János* és nejeinek.

Uj *Józsefné* ez előtt *Kovács* *Györgyné* eladja az aradi 2721 sz. tjkben felvett ingatlanok öt illett 1/6-od és az aradi 4343 sz. tjkvben felvett ingatlanok öt illett 1/3-ad részét 100 koronáért *Szanda* *Istvánnak*.

Berzák *Maksa* eladja az aradi 1875 sz. tjkvben felvett 142 fél öölnyi telket 1200 koronáért *Puj* *Szidának*.

Az aradi közúti vaspálya és téglagyár részvénytársaság forgalmi kimutatása 1900. február 16-tól 28-ig. Személyszállítás 1900. febr. 16-tól 28-ig 14708 személy, bevétel 2922 korona 10 fillér, 1899. február 16-tól 28-ig 13040 személy, bevétel 2644 korona 20 fillér, 1900. jan. 1-től febr. 28-ig 66026 személy, bevétel 13853 korona 20 fillér, 1899. jan. 1-től febr. 28-ig 65888 személy, bevétel 13499 korona 60 fillér. Teher szállítás 1900. február 16-tól 28-ig 686850 klg., bevétel 782 korona 44 fillér 1899. február 16-tól 28-ig 1167320 klg., bevétel 1173 korona 40 fillér, 1900. jan. 1-től febr. 28-ig 3828170 klg., bevétel 3987 korona 59 fillér, 1899. január 1-től febr. 28-ig 4869770 klg., bevétel 4977 kor. 70 fillér.

Budapest-kőbányai sertéskeres. csarnok.

Március 5.

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm felüli súlyban 92.—94.— fillig. Öreg közep páronként 300—400 kilogramm súlyban — fillig. Fiatal nehéz páronként 320 kilogramm felüli súlyban 100.—102.— fillig. Fiatal közep páronként 251—320 kilogramm súlyban 100.—101.— fillig. Fiatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő súlyban 99.—100.— fillig.

Magyar szedett: Nehéz páronként 280 kilogramm felüli súlyban — fillig. Közep páronként 220—280 kilogramm felüli súlyban 97.—99.— fillig. Könnyű páronként 220 kilogramm terjedő súlyban — fillig.

Romániai: Nehéz páronként 320 kilogramm felüli súlyban — fillig. Közep páronként 250—320 kilogramm felüli súlyban — fillig. Könnyű páronként 250 kilogramm terjedő súlyban — fillig.

Romániai eredeti (Stachl) Nehéz páronként 240 kilogramm felüli súlyban — fillig. Könnyű páronként 240 kilogramm terjedő súlyban — fillig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogramm felüli súlyban 97.—99.— fillig. Közep páronként 240—260 kilogramm súlyban 96.—98.— fillig. Könnyű páronként 240 kilogramm terjedő súlyban 94.—97.— fillig.

Megjegyzés: A fent jegyzett árak súly szerint és pedig a szokászerű levonások mellett, egy kilogramm súlyra fillérekben értendők. — Szokászerűleg a hizott sertések teljes (brutto) súlyából az életre páronként 45 kilogramm vonandó le. A sertések vételárából a vevő javára 4%-os vonandó le. A sertések osztályozásánál azok teljes (első) sulya vétetik irányadónak.

Számlázás: Márczius hó 1-én volt készlet 243 3/4 darab, márczius hó 2-án főlhajtott — 686 darab, márczius hó 2-án elszállított — 447 darab, márczius hó 3-án maradt készletben 24578 darab. Üzlet: Változatlan.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —
Budapest, március 5.

Déltőzsde. Buzekinálát csekély, vételkedv javult. Szilárd irányzat mellett 28,000 métermázsa került forgalomba. 5 fillérig magasabb árakon. Egyéb gabonák közül zab javult, árpa kérdezett, tengeri szilárd, rozs nyugodt. Időjárás hideg.

Zárul 12 órakor:

Buza áprilisra	7.45—7.46
Buza októberre	7.72—7.73
Rozs áprilisra	6.29—6.30
Rozs októberre	6.44—6.45
Zab áprilisra	4.97—4.98
Tengeri májusra	5.14—5.15
Repce augusztusra	12.40—12.5

Zárul 4 órakor:

Buza áprilisra	7.44—7.45
Buza októberre	7.72—7.73
Rozs áprilisra	6.29—6.30
Rozs októberre	6.46—6.47
Zab áprilisra	4.96—4.97
Tengeri májusra	5.11—5.12
Repce augusztusra	12.40—12.50

Zárul 4 órakor korona

Oszt. hitelrészvény	751.60
Magyar hitelrészvény	747.—
Leszámítolóbank részvény	500.—
Rima-Murányi vasmű részvény	642.—
Oszt. magyar államvasút részvény	656.50
Közuti vasút	674.—
Városi villamos vasút részvény	344.—

S z e s z ü z l e t .

— Március 5. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 111 korona, kicsinyben 113 korona, finomított szesz nagyban 114 korona, kicsinyben 116 korona hordó nélkül per 100 liter % beletérve 70 korona fogyasztási adót Szarittott moslék 11 korona métermázsaunként.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru és értéktőzsdén.

Budapest, 1900. március 5.

Magyar aranyjáradék 4 ^o / _o	98.50
Magyar koronajáradék 4 ^o / _o	93.50
Magyar arany 4 ^o / _o	100.75
Magyar ezüst 4 ^o / _o	99.75
Magyar keleti vasút	99.50
Magyar földtehermentesítési kötvény	93.—
Magyar italmegváltási kötvény	98.75
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	94.—
Magyar nyeregsorsjegy kölcsön	163.—
Tiszszabályozási és szegedi kölcsön	141.50
Oszt. papíriáradék	98.75
Oszt. járadék ezüst	98.75
Oszt. járadék arany	98.75
Koronajáradék	99.—
1860-iki államsorsjegyek	137.—
Oszt. magyar bankrészvény	1770.—
Magyar hitelbank részvény	747.—
Oszt. hitelintézet részvény	751.60
Oszt. magyar államvasút	656.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.27
Német birodalmi márka	118.30
London	242.55
Páris	96.25

REGENY-CSARNOK.

A milliomos büntársa.

— Büntényi regény. —

Irta: **M. E. Bradon.**

Magyarra átdolgozta: **Hevess J. Jenő.** [29]

(Folytatás.)

Dunbar Henry ott feküdt a nappali szobájának kandallója előtt még hajnali három órákor is, elremegve az izzó parázson és a ropogó fahasabokon. Nem tudott aludni. E pillanatban úgy tetszett neki, mintha az ablakon valaki csendesen kopogtatna. Felszökött ülőhelyéből. A kopogtatáson kívül egy gyenge női hangot is hallott. — Bocsáss be, az ég irgalmára, bocsáss be! Az ablak mellett álló férfi jól ismerte ezt a hangot. Sietve nyitotta ki az ajtót. — Margit! — kiáltá, — az ég szerelmére, mit keressz ily késő órában nálam? — Egy percz veszteni való idő sincs — egy percz sincs. Azonnal itt lesznek, el sem maradhatnak. Egy percz . . . egyetlen percz határozhat itt . . . siess! — De miért az istenért! — Hogy elfogjanak! — Engem? Kik? — Clement Austin és egy másik ember — egy rendőrbiztos. Neked szöknöd kell!

— Miért rettegnék tőlük? Ami jöjjenek, amikor akarnak; nem bizonyíthatnak ellenem! — Nem bizonyíthatnak? Oh atyám, te nem tudod . . . te nem tudod még. Winchesterben voltak. Clement anyjától hallottam, hogy odautazott. Utána mentem és meglettem. Láttam Clementet, mint hagyta el a vendégfogadót. Követtem azt az embert. Ugyanazon pont felé ment . . . egyenesen arra . . . hol a gyilkosság történt. Már a rendőrbiztos három emberrel ott várta őt. A folyót kutatták, — folytató Margit. — Mihelyt besötétedett, közelebb merészkedtem s megtudtam, mit művelnek, noha nem tudtam voltaképp: mit keresnek. — Kerestek . . . és találtak! — hörögte a lány atyja — Megtalálták? Csakugyan? Végezd valahára! — Igen. Megtalálták. Egy csomó rongy, monda egy fiu, aki ott állt. A rendőrtől hallotta, hogy ez a csomó a meggyilkoltnak ruhája. — Ők meglelték a ruhákat . . . Hagyj gondolkoznom, miképp szabadulhatnék meg! Régotha gondolt rettegéssel erre a pillanatra, mely lerántja róla az álarcot. De arcza hirtelen felragyogott. — Lovam! — kiáltotta. — Lovagolni képes vagyok, ha járni nem is! Botja segítségével a mellékszobába sántított, honnan egy ajtó az udvarra szolgált, melynek közepére építette Maudesley ura, kedvencz lovának istállóját. A ló néhány percz alatt készen állott s Wilmot kivezette az istállóból. Kissé keservesen ugyan, de elvégre mégis felkapaszzkodott a nyeregbe. Noha a szabad levegő elszedítette, midőn kilépett, lova hátán mintha ujja születt volna. Kedvencz, hű s gyorsjárata paripája majd elröpíti őt a biztos távolságba. — Az isten segítse meneküléset s oltalmazzon, atyám! Es Margit könnyező szemekkel tenkinkett a vágató mēn után, mig patáinak robaja nemsokára elmosódott. Carter nem vesztegette az időt. Mikor Clement Austintól elvált, a személyvonattal Londonba utazott. Hat órák azonban csak tehervonat indult Warwickba s ez okból választotta Carter a hétkor induló személyvonatot, mely amannál csak tíz perczzel később érkezett Rugbyba. Ez idő alatt közös feladatuk részleteit vázolta. — Nehány „hurkot“ fog magával hozni, Tibbles — szolt segédjéhez. — Nem tudhatjuk előre, mily nehézségeket fog csinálni nekünk ez a ficzko. Noha minden okom van hinni, hogy barátunkat Maudesleyben oly szépen ott fogjuk lelni, mint bölcsőjében a csecsemőt: mégis a legvégsőre kell elkészülve lennünk. Délután egy óra volt, midőn a két rendőráruhában a nagy rostély-kapu előtt megállt s kiszálltak abból a kocsiból, melyet Shornkliffben fogadtak. A kapus feleségéhez fordultak. — Dunbar urral fontos ügyben szolanom, — monda Carter. A kapusnő nagy bänmulva csapta össze kezét. — Bocsánat, uram! — monda, — de anyyira meg vagyok zavarodva, hogy azt sem tudom, mit csinálók. Dunbar ur elment s a házban senki sem tudja: hová távozott. Szolgája ma reggel minden szobát üresen lelt. S ma reggel virradóra kedvencz paripájának hült helye, a kavicsos ut össze volt taposva, és senki sem bírja elképzelni, hogyan volt képes beteg testével ellovagolni a nélkül, hogy valaki nesztét vette volna. — De hiszen sánta volt! — kiáltotta Carter. — Hogy értem ezt? A vasuti szerencsétlenség . . . a törött láb . . . — Hisz ez éppen, a min úgy csodálkodik a házi nép! Az emberek azt mondják, hogy nem lehet másképp, mint hogy az ur hirtelen meglébolyodott. Carter visszasietett az őrházba, hol Tibbles hagyta, kit a shornkliffi vasúthoz küldött, hogy az indóházban mutakozó sánta urra éles szemmel figyeljen. Ha ilyen alak ott megjelenik, Tibbles ne

mozduljon oldala mellől s az állomásfőnöknél írott tudósítást hagyjon hátra, mely Carter minden addig tett lépésről felvilágosítsa.

O maga a környéken tett kutatásokat, még pedig igen számottevő eredménnyel. A woodbinei nyaralónál, Vernon őrnagy birtokán, megtudta, hogy a megszökött „milliomos“ a kora reggeli órákban ott volt lóháton az őrnagnál. Nyolcz óra előtt pedig kocsin megint tovament.

Nyolcz óra előtt! S most három óra mult el! Csaknem futva ment Carter a „Korona“ vendéglőbe. Itt értesítették, hogy a kocsi csak az előbb érkezett vissza.

A kocsist előszólították s ez ujra bizonyította Carter előtt, hogy egy bundás urat, kinek még a füle sem látszott ki a prémből s aki meglehetősen sántított, a woodbinei nyaralóból, mint parancsolta, telhető gyorsasággal vitt a shornkliffi vasuti állomáshoz; hogy azonban az indóházhoz érték, a vonatot elmulaszthatták, mert a gentleman visszajött s az parancsolta, hogy Maningslyba hajtsion.

Jó hír volt ez Carternek! Carter a shornkliffi pályaudvarba hajtatott.

Ott várt reá Tibbles következő tartalmu levele:

Bundás ur 2 óra 10 perczkor megjött, I-ső osztályu jegyet váltott Derbybe. Én II-od osztályon ugyanoda.

Alázattal T.

Carter összegyürte a papirost és zsebébe tette. Az állomásfőnöktől megtudta, hogy estt hét órákor megy egy vonat Derbybe.

Carter ezen a vonaton követte a szökevényt.

Végre egy hosszú utazás után, mely a minduntalan megszakitott álom s örökös vonatcsere által csaknem véghetetlennek tetszett, Carter még mindig éjnek idején érkezett meg Derbybe.

Itt az állomásfőnöknél Tibbles egy második levele várt reá.

Derbyben minden rendén. Bundás ember jegyet váltott Hullba. Én hasonlóképpen Alázattal T.

Carter e sorok olvasása után nem tudta tota az időt. Ő is vasútra szállt, hogy Hullba menjen.

(Végo következik.)

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1899. evi október hó 1-től. —

ARADRÓL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felé érkezik:	
Nagyváradra reggel 5.10	Gyorsvonat reggel 8.18	Személyvonat reggel 6.05	Szm. sz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Szm. sz. tv. délután 3.56	Gyorsvonat délelőtt 11.51	Személyvonat d. u. 3.55
Gyorsvonat délután 4.21	Személyvonat este 9.35	Gyorsvonat este 7.11	Szm. Szolnokról este 8.48
Erdély felé:		Erdély felé:	
Személyvonat reggel 6.35	Gyorsvonat délután 12.11	Soborsinról reggel 6.59	Személyvonat d. e. 10.50
Soborsinig délután 2.04	Személyvonat d. u. 4.30	Radnáról délután 2.36	Gyorsvonat délután 4.06
Személyvonat este 8.57	Temesvár felé:		Temesvár felé:
Személyvonat reggel 6.20	Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. e. 10.43	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Szeged felé:	Személyvonat este 10.55	Személyvonat este 8.57
Személyvonat reggel 7.15	Vegyesvonat délután 4.16	Személyvonat reggel 8.46	Vegyesvonat este 7.49
Brád fele:		Brád felé:	
Személyvonat reggel 6.25	Vegyesvonat d. u. 12.06	Személyvonat reggel 8.03	Vegyesvonat d. e. 11.—
Borossebesig szv. du. 5.20	Borossebesig szv. du. 5.20	Személyvonat este 7.—	

Városi színház.

Bérlet 142. sz. Páros.
Kedden, 1900. évi márczius hó 6-án:

A bűvös vadász.

Látványos nagy opera 5 képpen. Szövegét írta: Kim Pri-gyes. Fordította: Ormai Ferencz. Zenéjét szerző: Weber M.

SZEMÉLYEK:

Kunó Andorffy P.	Agatha Zilahiné.
Gáspár Odry Lehel.	Anna Rédey Sz.
Max Déri Jenő.	Remete Gáthy K.
Kilián Sólyom L.	Szamiel Palóczy Pál.

Közdete 7 órakor.

A nő szépség emelésére, főkötésítésére s fennfartására a legkínóbb, teljesen ártalmatlan, vegy-tizta és zsírmentes készítmény a

Margit-Créme.

Rövid ide alatt szűntet szeptolt, májfoltt, pattanást, bőrtkát (mitesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ránczokat és himlőhelyeket, még koros egyéneknek is üdöbájós arczsírat kölcsönöz.

Hamisításoktól óvakodjunk. Vannak értéktelen utántzatok és hamisítások, melyek a lehetőségig hasonló alakban, kiállításban és árban kerülnek forgalomba, sőt a használati utasítás és hirdetési szöveg is az enyének másolata. Az ilyen utántzatoktól tessék óvakodni és csakis oly készítményeket elfogadni, melyek czimeres védjeggyel vannak lezárva. — Készítményeim a nméltóság m. kir. kereskedelmi miniszterium által 4960. sz., valamint az osztrák kereskedelmi miniszterium által 41.104. sz. védjeggyel láttattak el. Legkiválóbb orvosi tekintélyek által ajánlatnak. Felőleséget csakis az én általam forgalomba hozott készítményekért válllok.

A Margit Crème, miként az országos m. kir. chemiai intézet és központi vegykísérleti állomás vizsgálatai bizonyították, higgyant, ólomot nem tartalmaz, tehát egy teljesen ártalmatlan vegykészítmény. — Ára 50 kr., nagy 1 frt., szappan 35 kr., puder 60 kr., arcsvíz 50 kr., fogszappan 50 krajczár.

Üres téglerek vissza nem vétetnek, sem meg nem töltetnek.

Gutori Földes Kelemen

gyógyszertára és vegyészeti laboratoriuma Aradon.

Hamisításoktól óvakodjunk, csakis törvényes védjeggyel ellátott dobozok valódiak.

Kapható minden gyógyszerárban és illatszerekkereskedésben.

A kisjenői főhg. uradalomban a tavaszi idényben nagymennyiségű

gyümölcs-

(különösen alma) és diszfa teljesen mérsékelt áron eladásra bocsátatik.

Árjegyzékkel szívesen szolgál az **urad. kertészet Kisjenőn.** (Aradmegye. Vasuti állomás.)

656—1900. pm.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy kérdőknek és sertéseknek Ausztriából Magyarországra való behozatala tekintetében jelenleg érvényes intézkedéseket tartalmazó 393. számú állategészségügyi értesítő hivatalomban az érdekeltek által megtekinthető.

Aradon, 1900. évi február hó 13.

Salacz,
kir. tan. polgármester.

855—1900. p. m.

Hirdetmény.

Felhivatnak mindazok, kik az 1900. évi tenyésztésre ingyen selyempetét kívánnak, hogy a polgármesteri hivatalban jelentkezve, neveiket s a kívánt petemennyiséget az ott kitett ivre feljegyezzék.

Később jelentkezők kevesebb petére tarthatnak igényt, jelentkezés a pete átvételére kötelező. Az ingyen petéket átvevők kötelezik magukat:

1. Máستól petét el nem fogadni.
2. A nyert pete mennyiséget kizárólag gubótermelésre fordítani.
3. A termelt gubókat csakis a selyemtenyésztési felügyelőség megbízottjának s nem másnak átadni.

Az elsőosztályu gubók kilogrammonként 2 korona 20 fillérvél, a II-od osztályuak 1 korona 60 fillérvél, a hasznavehetetlen piszkos nedvesek pedig 20 fillérvél fognak bevéltatni.

Azok, a kik a gubókat bárki másnak eladnák, később meghatározandó összeg erejéig megfognak büntettetni.

Aradon, 1899. évi január hó 9

Salacz,
kir. tanácsos
polgármester.

Arad sz. kir. város kapitányi hivatalától.

2512—1900.

Hirdetmény.

A vető és fűmagvakat vásároló közönséget értesitem, hogy az 1895. évi XLVI. t. cz. végrehajtása tárgyában kiadott 38286—96. számú földmívelésügyi miniszteri rendelet 8-ik §. értelmében a vető és fűmagvak árusításával foglalkozók a következők szigoru betartására vannak kötelezve.

Vető- és fűmagvak alatt értetnek az országban a mezőgazdasági termelés tárgyát képező, vagy e célra máshonnan behozott kulturnövények: általában kereskedelmi, ipar-, gyógy-, kerti- és takarmánynövények, valamint a fűvek magvai, úgyszintén az erdei magvak is, melyek termelés céljára iparszerűen forgalomba hozattak, illetve kínáltnak vagy áruíttatnak.

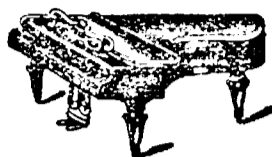
A vető- és fűmagvak iparszerű forgalomba hozatala, illetve kínálása és áruíttatása 10 kgr.-on felüli mennyiségekben a következő szabályok szerint történjék:

KRISPIN JÓZSEF

hangszertermében

Aradon, Deák Ferenc-uteza 28. sz. a. levő

(saját házában.)

A gazdag készletben levő új és átjártott zongorák eladás és bérbeadásra a legjutányosabb árban rendelkezésre állanak a n. é. közönségnek.

Zongora hangolások és javítások jutányos ár mellett.

Ugyanott minden más hangszerek u. m. hegedűk és hangszerkekhez szükséges kellekek, egyes alkatrészek nagy választékban kaphatók.

Az összes bel- és külföldi zeneirodalmi újdonságok mindig készletben vannak s minden legújabb zenemű hangjegyei kaphatók. Harminczezer kötetből álló szépirodalmi kölcsönkönyvtár, magyar, német és francia munkákból havonként 80 krajczár, kötetenként 50 krajczár olvasási díj mellett.

Uzletemet a nagyérdemű közönség szives pártfogásába ajánlván, biztosítom lelkiismeretes, pontos kiszolgálásról.

Krispin József, ARAD, Deák Ferenc-uteza 28. szám alatt.

A vető- és fűmagvak csakis az eladó nevének, az illető mag fajának, illetve válfajának és származásának (ha ehhez valamely tulajdonság van kötve), valamint az illető mag tisztaságának (súly szerint) % -ban, úgyszintén csirázó képességének (szemek száma szerint) % -ban való határozott megjelölése mellett hozhatók forgalomba. Ha a mag válfaja vagy származása az eladó előtt ismeretlen, ezt különösen kijelenteni, illetve megjelölni tartozik.

A tisztaság és csirázó képesség % számai külön-külön meghatározott számmal jelölendők; tehát pl. a tisztaság ekként 85—90% nem jelölhető.

Ezeknek a megjelöléseknek az eladó részéről irásban meg nem rövidített szavakkal, a számjelek tisztán kiírva és pedig vagy az ajánlatban, kötleveiben vagy számlában, vagy esetleg külön értesítvényben, a kicsinybeni vagy közvetítő újtani eladásoknál magán a zsákon (burkolaton) le nem törölhető vagy egy könnyen el nem távolítható módon kell megtörténni. A mennyiben ez nem magán a zsákon (burkolaton) történik, a zsákoknak az eladó nevének, vagy czéjegyén kívül még egy más oly jellel kell megjelölve lenni, melynek alapján az árjegyzékben, ajánlatban, kötleveiben, illetve számlában vagy külön értesítvényben jelzett áru azonossága kétségtelenül megállapítható legyen.

A vető- és fűmagvak szállításánál, az erre használt zsákok (burkolatok) az eladó pecsétjével (ólmzár) zárandók le, ha csak erre illetékes állami magvizsgáló állomás részéről ólmzárólva nem volnának.

Mindazokban az esetekben, melyekben vető- és fűmagvak magkereskedők részéről számla vagy más külön írásbeli értesítvény mellett szállítatnak, kötelez az eladó magkereskedő az A. melléklet szerinti nyomtatvány*) egy példányát csatolni, melynek a szállított vető- vagy fűmag burkolatán alkalmazott jel, a mag fajának, illetve válfajának, származásának, valamint tisztasági és csirázóképességi % -ára vonatkozó kötelez megjelölés kiűntetésére szolgáló rovatait az eladó kitöltheti.

Vető- és fűmagvaknak, mint „nyersárunak“ termelők részéről magkereskedők részére történő eladásoknál és a magkereskedők egymásközötti forgalmában a jelen határozmányok — az illető magvak fajának, illetve válfajának, valamint eredetének vagy származásának megjelölésén kívül — nem kötelezők. (L. 6. §. 2. pontját).

Lóher- és luczerna-magvakat, ha azok nem teljesen arankamentesek, természetés céljából forgalomba hozni tilos (1894. XII. t. cz. 51. §.) úgyszintén az egyéb vetőmagvakat is, ha azok a mezőgazdaságra (növénytermelésre) káros gyomok magvait tartalmazzák.

A vető- és fűmagvaknak az eladó részéről kötelezően megjelölt és ezzel biztosított legkisebb tisztasági és csirázóképességi % -ára való ellenőrző vizsgálatoknál egy a tisztaságban, mind a csirázóképességben külön-külön mutatózó 5%-nyi hiány meg van engedve. Ha pedig a vizsgálat esetleg a tisztaságnál a fentiniél nagyobb hiányt, a csirázóképességnél ellenben a biztosítottnál magasabb %-ot találna, vagy megfordítva, ezen esetekben a biztosított legkisebb tisztasági és csirázóképességi % -ok számainak 100-zal osztandó szorzatával szemben, a vizsgálat által talált két számadat ugyan e számtani eredménye a fűmagvaknál 10%-nyi, a többi vetőmagvaknál pedig 5%-nyi hiányt mutathat.

Figyelmeztetem tehát a közönséget, hogy vető vagy fűmagvak vételénél óvatosan járjon el s hogy a kereskedőtől az illető mag fajának, illetve válfajának származásának valamint a mag tisztaságának úgyszintén csirázó képességének % -ban való határozott megjelölését és mindezekért a szavatosság elvállalását követelni jogosítva van.

Arad, 1900. február 15.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

*) A magvizsgáló állomásoktól szerzendő be.

Tavaszi buza.

Tavaszi vetésre

kitűnő minőségű

tavaszi buza

valamint **járó buza** is (őszi és tavaszi), kapható a **Herczeg Sulkowski J. M. urad. felügye-
lőségénél Pankotán.** 839

Kiadó üzlethelyiség.

A Forray-utca 7. sz. a.
egy csinos portállal ellátott

üzlethelyiség,

melyet jelenleg **czukrász** bir bérbe, **ez év május 1-ére**

kiadó.

Bővebbet **Hajek Antal** üveg-és porcellán kereskedésében, **Forray-utca, Üveg-udvar.** 871

Huzás ma este 8 órakor.

MARCIVS 6-AN
VISSZAVONHATATLAN
UTOLSÓ HUZÁSA
A BUDAPESTI POLIKLINIKAI EGYESÜLET KÖRHÁZA JAVARA RENDEZETT

NAGY JÖTEKONYSÁGI SORSJÁTÉKANAK

NYEREMÉNY: 100,000 KORONA

EZENKIVÜL 5000, 1000 stb. KORONA ÉRTEKŰ NYEREMÉNYEK, MELYEK 20% LEVONÁSAVAL KÉSZPÉNZBEN KIFIZETETNEK.

Egy sorsjegy ára csak 1 KORONA.

Hajó-utca 1. sz. alatt

(régii keményítő-gyár épület)

**Levő, ezelőtt a kristály jéggyárszövetke-
zet által bérben birt helyiségek**

azonnal kiadók.

Bővebbet **Éles Ármin** urnál. 688

Kész butor eladás.

A nagyérdemű közönség szives figyelmébe ajánlom
szolid kivitelű

kész butoraimat

és olyanokra bármely stilyben megrendelést készséggel elfogadok.

Elvem: ■ szép és jó munka, jutányos árak! ■

Varga József Arad, Kápolna-utca 6.

Ugyanott egy kitűnő, 8 lóerejű **gáz-motor** minden elfogadható árrban eladó. 852

Meghívó.

Az Aradmegyei hitelegylet, mint szövetkezet XII. évi rendes közgyűlését

az Arad csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaság gyűléstermében **1900. évi március hó 21-én d. e. 11 órakor** tartja meg a következő tárgysorozat mellett.

1. Az 1899. üzletéről szóló igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentés tárgyalása, a zárszámadások felülvizsgálása, az évi mérleg megállapítása, határozathozatal a tiszta nyereség hovatartozásáról, az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a zárszámadási felmentvény megadása.
 2. Az alapszabályok 44. §-ának módosítása.
 3. Az igazgatóság indítványa a szövetkezet feloszlása és felszámolása tárgyában.
 4. Az igazgatóság megválasztása.
 5. A felügyelő-bizottság megválasztása.
 6. Netaláni egyéb indítványok.
- Arad, 1900. év március hó 3-án.

Az igazgatóság.

Aradmegyei hitelegylet, mint szövetkezet.

Vagyoni.		Mérleg-számla 1899. évről.	Teher.	
	frt	kr	frt	kr
Biztosítékok...	41000		Üzletrészek ...	50000
Apateleki önszegélyző egylet...	2620		Tartalékalap ...	4670 30
Boros-Sebes vidéki öns. egylet	23838		Arad-csanádi gazd. takarékp.	91675
Csermővidéki önszeg. egylet ...	17976		Világosi önszegélyző egyesület	815
Pankotai polgári	10011		Nyereség-egyenleg ...	429 70
Simonyifalvai	11682			
Taucz és vidéki	5737			
Szekudvari	34726			
		147590		147590

Arad, 1899. évi december hó 31-én.

Heinrich Sándor s. k.
az ügykezelést vezető arad-csanádi gazd. takarékpénztár rtg. képviselője

Földes Soma s. k.
könyvvezető.

Az igazgatóság:

Szathmáry Gyula s. k. **Friebelez Miklós s. k.** **Nachtnébel Ödön s. k.**
Purgly János s. k. **Vásárhelyi László s. k.**

Megvizsgáltatván, rendben találtatott. Arad, 1900. évi február hó 7-én.

Barkassy Kálmán s. k. **Dr. Dálnoki Nagy Lajos s. k.** **Daniel Endre s. k.**
felügyelő-bizottsági tag. felügyelő-bizottsági elnök. felügyelő-bizottsági tag.